

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četr let 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 2 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 5 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka petivrstica 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torika opoldne. — Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Za mir.

Mirovno vprašanje je zopet na dnevnem redu. Naš zunanji minister in nemški državni kancelar sta javno razglasila, da so osrednje države še vedno za mir pod pogojem, ki bi naj bil za vse strani časten in sprejemljiv. Gotovo bi tega ne storila, ako bi ne imela upanja, da bo mirovna ponudba dobro vplivala in nas pripeljala, če ne že do miru, vsaj korak bližje do miru. Naša prva mirovna ponudba ni imela istega uspeha, kakor smo ga želeli. Največ nam je takrat škodovala Amerika, ki je nenadoma prihitela s svojim mirovnim predlogom, kateri pa je bil očitno ugoden samo za naše sovražnike. Ti so tudi umeli ameriški predlog in so našo ponudbo, zavedajoč se, da stoji Amerika ob njihovi strani, neprijazno odklonili. Sedaj je položaj drugačen. Amerika je stopila odkrito na stran naših sovražnikov in njena bojazen, da bi se ne smela udeležiti mirovnih pogajanj, pri katerih upa poceni uresničiti nekatere svoje želje, je odpravljena. Nihče namreč ne verjame, da se bo Amerika z veliko navdušenostjo vrgla v vojsko, ampak splošno je mnenje, da je predvsem za to stopila v vojsko, da bo lahko pri mirovnih pogajanjih zraven, na katerih se bo popravljala evropska, da celo svetovna karta.

Druge znamenje, da hodi mirovni angel z oljkinco vejico po svetu, je novica, ki prihaja iz zanesljivih in dobro poučenih krogov, da so tudi sv. Oče začeli posredovati za mir. Sv. Oče niso zamudili nobene prilike, ne da bi priporočali narodom in vladarjem, naj se v duhu pravičnosti in strpljivosti pobotajo in ustavijo strašno morijo. Toda s posredovanjem niso pričeli, ker so po svojih poslanikih bili poučeni, da še ni pravega razpoloženja za mir. Ako torej sedaj začnejo posredovati, nam je to dokaz, da še med celo vojsko dosedaj razpoloženje za mir ni bilo tako veliko, kakor trenutno.

Po našem mnenju vplivata dva razloga ugodna na mirovno razpoloženje, namreč ruska revolucija in pomanjkanje živil tudi v četverosporazumovih deželah.

LISTEK

Vojni spomini.

(Januš Golec.)

(Dalje.)

Nekaj sto korakov pred selom smo polegli vsi na zemljo, da si pomoremo pred naskokom vsaj nekoliko za sapo. Sovražne topniške kače so nehale sikati, ker smo bili preblizu sela, ki je bilo v nasprotni posesti.

Ležeči tu na zemlji v globokih oddihih smo pričakovali, da bo naše topništvo nekoliko poškodovalo sovražnika v vasi in mu izsulo vsaj nekaj svinca ter jekla pred pete. A smo se varali v tej nadi. Niti jeden šrapnel ni prišel nad vas od naše strani. Marsikdo v naših vrstah je obračunal v duhu življenjem. Ko sta se dvignila dva bataljona našega polka in se začela skokoma bližati vasi.

V boj je posegla sedaj sovražna pehota. Na tisoče pušk je prasketnilo po naših vrstah. Strojnice so imeli Rusi kar po bajtah in so kosili z njimi rezko drdraje iz oken. Naše vrste so bile dokaj razredčene, ko so se približale vasi. Začel se je sedaj boj za prve bajte z gromovitim:

„Hura! Hura!“

Tokrat sem videl prvič, a pozneje neštetokrat, da je Rus, če mu prideš v bližino, podoben zajcu. Komaj so naši dosegli prve hiše, so vrel nasprotniki iz njih kot čebele iz panja in tekli po vasi v nasprotno stran. Čudil sem se. Rusi v selu niso bili za-

Ni nam treba vsem pisanim novicam, ki prihajajo preko Kodanja in Štokholma tudi v naše liste o razoranih ruskih razmerah, o neubogljivosti ruskih vojakov, o nasprotujočih si revolucijskih strankah itd. verjeti. Toda to je gotovo, da tako veliko prevrat, kakor se je zgodil na Ruskem, ne ostane brez utisa na celo vojaško, politično in gospodarsko življenje. Ko so uporniki prevrgli carski prestol, se je zazibala in stresla vsa ruska zemlja. Oni ruski krogi, ki so povzročili prevrat, in oni, ki ga ne odobravajo, bi brezdvomno in kljub vsem nasprotjem zatrjevanjem, ki so samo pesek v oči zaveznikom, rajši imeli mir, kakor vojsko, da lahko v svojem smislu uredijo notranje ruske razmere. Za to naše upanje in strah sovražnikov, da je Rusija sedaj godna za posebej mir z nami, ni brez povoda. Brezdvomno se od naše strani preko nepristranskih držav vse stori, da bi želja po miru tudi v Rusiji vsak dan mogočnejše naraščala. Seveda tudi sovražniki ne bodo nobenega vpliva in nobene grožnje opustili, da bi Rusijo odvrnili od prezgodnjega miru. Njih vpliv obstoji v denarju, njihove grožnje se nanašajo na azijske ruske pokrajine in sosedno trgovsko od Rusov odvisno ozemlje, kjer jih lahko Japonci in preko Kitajske tudi Amerikanci izrinejo. Toda ako se naše države sedaj s posebnim povdankom zavzemajo za mir in ako tudi sv. Oče stopajo na plan, nam je to dokaz, da sovražnik sam ne zaupa brezpogojno svojim vplivom in grožnjam napram Rusiji.

Ugodno na mirovno razpoloženje vpliva nadalje pomanjkanje živil tudi v četverosporazumovih deželah. Ker jim je bil do zadnjega dovoz odprt, gotovo ni tako tesno kakor pri nas, toda obilno tudi ne more biti, ker je bila lani po celem svetu slaba letina in ker postaja dovoz vsled podmorskih čolnov od meseca do meseca bolj pičel. Zraven postaja tudi prevoz premoga in dovoz za vojno gradivo z ozirom na podmorski boj redkeji.

Naša naloga je, da spremljamo sedanja prizadevanja za mir s prošnjami do Boga, naj že vendar enkrat odvrne od nas strašno šibo, s katero nas daj tepe.

varovani v zakopih, njih kritje so bile le kmetske bajte.

Vas Minjow je precej razsežna. Trpelo je dosti časa, predno se je lahko javilo: Selo je vzeto v naskoku in zasedeno od naših. Mrličev pa, naših in ruskih, bilo je največ pred vasjo, a premnogo tudi po vasi. Pri tem naskoku smo zajeli prve Ruse. Ni jih bilo mnogo, a vse je vrelo k njim v nestrpni radovednosti. Še le ko smo se prepričali, da so tudi ljudje po božji podobi kot mi, so jih odpeljali k diviziji.

Rusko topništvo je kmalu zavohalo, da je selo Minjow že v avstrijski posesti; pritrčalo je nešteto šrapnelov nad in v vas. Polk je polegel v bojni črti na tla za vasjo.

Takoj za selom se je plan nekoliko poglobila in razširila v obsežno žitno polje. Žito je bilo že požeto in zloženo po njivah v velikih kopicah. Te žitne kope so bile za nas pri nadaljnjem prodiranju dokaj usodepolne. Sovražnik je izpulil skoro iz vsake take kopice na sredini slamo in skrivil v nje strojnice. Vsak tak kupec slame je bil takorekoč majhna trdnjavica, katero je bilo treba posamič osvojiti. Okoli 10. ure predpoldne so začele naše čete prodirati naprej po požetem polju v smeri do velike opekarne z visokim, daleko vidnim dimnikom. Sovražna artilerija je razsajala pri tem prodiranju kot zbesnela. Rusi so nas tedaj močno nadkriljevali v topništvu. Bili so bogato založeni z municijo, in streljali so s celimi baterijami tudi na posameznika.

Pri krvavo-ljutem boju za slamnate kopice sem zapazil, kako so jo naši fantje pametno, nezaukazano pogruntali. Sovražne, težke granate so kar dežile na

Ljubezen do doma

Veliko, veliko si bomo imeli povedati, ko se bodo vrnili naši dragi iz vojske. Marsikaj smo se naučili, marsikaj bomo morali pozabiti. Eno je, kar se kaže že sedaj in kar bo za našo domovino velikega pomena: v tej vojski je nanovo oživela ljubezen do doma.

Kako smo bili domu že nekam tuji! Za vsak nič smo ga pustili in šli v mesto, na Nemško, v Ameriko ali kamor je že bilo. Domača zemlja, ljubi dom so nam bile že kakor prazne besede. Vojska je nas predramila. Spoznali smo, da je vendarle najljubše doma. Kako hrepene naši možje in fantje po domu! Prej niso skoraj vedeli, kaj imajo, ko imajo dom. Sedaj se po tujih deželah hrepeneče spominjajo doma in trdno si obetajo, da ga bodo vse drugače ljubili. In tisti, ki jih je sovražnik pregnal z domače zemlje, kaj občutijo šele tisti! Kako si žele, žele domov. Samo domov, domov, pa bo vse dobro! Mor-da je dom požgan in razdjan, zemlja poteptana, pota razrovana. Ah, samo domov, bo že kako! S trpečimi rokami bodo zgradili nov, četudi boren dom, popravlili pota, zorali zopet zemljo in ljubili bodo le-ta skromni dom in domačo ljubo zemljo, kakor nikdar poprej.

Človeku se oko solzi, če prebira poročila iz begunskih taborov, kako hrepene ubožci domov. A domov hrepene tudi tisti, ki so prišli med dobre ljudi, jim ni med njimi sicer nič huđeega. V nekem listu je bilo poletni poročilo duhovnika, ki je obiskal rojake na Moravskem.

Kako je kaj, ljudje božji?

Gospod, na tujem smo. Ko bi mogli nazaj domov! Res dobri ljudje so Čehi, dajo nam, kar imajo, dela in kruha. A težko je delo na tuji zemlji. In težko nam je, četudi žanjemo rumeno žito na ravnem polju ali kosimo rosno travo na zelenem travniku. In kruh v tujini, gospod! Kolikokrat ga močijo naše solze. O, le nazaj, nazaj domov!

V drugem listu piše tak begunec z goriške zemlje: Begunci, ki smo sedaj razkropljeni po kranjski, štajerski, koroški deželi in drugod, gledamo z nekako zavidnostjo na kmetsko ljudstvo, ki obdeluje v miru svoja posestva. Pri tem delamo razne dobre sklepe za bodočnost. Kako lepo nam je bilo v rodoviti Vipavski dolini, v solnčnih Brdih, v goriški o-kolici, na kršnem Krasu! S solzami v očeh gledamo, kakor pregnana Adamova deca, nazaj v izgubljeni

polje, kopale in izmetavale obsežno globoke luknje. Brž ko je tresnila katera težka granata v zemljo, že je hušknilo par mož naprej in počenilo v luknjo, ki jih je navadno popolno zakrila. Vojaki so se čutili v teh od sovražnika samega izkopanih dolbinah čisto varne. Nisem tudi nikdar zapazil, da bi bila na mesto, kamor se je zasadila jedna granata, padla še druga. Ti od granat povzročeni tolumni so nehote pospešili naše prodiranje. A kljub temu kritju je bilo celo žitno polje posuto s padlimi in ranjenci od obeh strani. Rusi so se umikali korakoma za že omenjeno opekarne.

Opazoval sem ta morilni ples s polkovnim štabom, ležeč na trebuhu za vasjo. Na daljnogled sem dobro razložil, kako se je dvignil in zakolobaril v zrak v dolgi črti prah za opekarne. Napel sem pogled in skušal razmotati, kaj da tiči v tem oblaku prahu. Vsi gledalci smo ostrmeli, ko se je prašna megla nekoliko razredčila in razblinila. Rusi so v trabu pripeljali na odprto polje celo baterijo in predrzno, ne meneč se za bližino naših čet, uravnali cevi ravno nam pod nos.

Strahu in groze smo pobledele pri tem prizori vsi. Sovražnik je ravno odprezal konje od topov; za 10 minut bo že bljuval morilni ogenj v našo sredino.

K vsej sreči in rešitvi je opazil to pogubonosno početje naš, že davno rajni poročnik Babič, ki je ležal s svojim vodom najbolj blizu opekarne. Zaukazal je streljati v rezkih salvah v sovražno priprego. Konjska trupla so se zadeta in ranjena zakotalila po tleh. Malo prej tako drzni topničarji so pustili nenadoma kanone in jo urezali v divjeni begu po planoti nazaj, odkoder so prišli.

raj, ki ga pa nismo znali prav ceniti. Tam so naši žuboreči potoki in reke, tam naše vinske gorice, tam naše njive in travniki, naši šumeči gozdovi, naše gore in doline, tam naše sonce in naše zvezde, naši dnevi in naše noči, tam naše veselje in naša žalost, naše petje in vriskanje, naši prazniki in naše cerkve. Se se nam sanja o naših ognjiščih, ob katerih smo tolikokrat peli in molili, o naših kletih, polnih rujnega vina, o naših hlevih, polnih lepo rejenih živin! Vse smo izgubili. Sedaj se le znamo to dobro ceniti, ko gledamo na tujem srečo v miru živčnega kmetskega ljudstva, ko gledamo njega posestvo in delo, žetev in setev, ko poslušamo zvončkanje po planinah pasočih se čred.

Ta ljubezen do doma, ki se je nanovo užgala v tej vojski, zlasti ljubezen do kmetskega doma, je nekaj tako lepega in velikega. S to ljubeznijo se bode vrnilo veselje za kmetsko delo, ki je sicer mnogo-krat trdo, in se zdi na zunaj grdo, a je v resnici-le tako lepo: obdelovati polje, negovati živino, biti naravi za božjega oskrbnika in človeški družini za rednika. Z veseljem za kmetsko delo se bo vrnila v družine zadovoljnost. Nič več si ne bodo želeli ljudje s kmetov v svet, saj ni nikjer tako lepe in tihe sreče, kakor v preprostem kmetskem selu v preprosti kmetski hiši. Saj je tu sveta zadosti: domača hiša, domača vas, sredi vasi cerkev, potem pa polja, travniki. Tu je dom in svet, tu je svet in Bog! Saj je tu razlike zadosti: delavni dnevi, pa nedelja in praznik, in za spokornimi dnevi Božič in Velikonoč in sveto Rešnje telo in zopet prelepi Marijini prazniki. Sa, je tu tudi ljubezni zadosti: ljubezen materina, ki je ves svet nadomestiti ne more, pa resna ljubezen očetova, ljubezen žene in ljubezen družini-ce, ljubezen zvestih prijateljev in dobrih sosedov, pa nad vse božja ljubezen!

Kakor pozabljena pesem se oglašja v srcih mož in fantov na vojski, v srcih vjetnikov in beguncev na tuji zemlji ljubezen do doma. Nikdar niso vedeli, da je ta pesem tako sladka in ljuba, a nikdar tudi je ne bodo več pozabili. Iz ljubezni do doma bo srkala srčno kri ljubezen do domovine in iz ljubezni do domovine ljubezen do cesarja, in tako bomo, kakor trdno upamo, Slovenci če doslej, še bolj zanaprej — zvesti in srečni narod v srečni Avstriji!

Vojska — kmetska šola.

V zadnjih letih je po vsem svetu šla hvala Švicarjev, ki so pridelovanje žita, krompirja in pese zelo omejili in se v gospodarstvu najbolj brigali za živinorejo in mlekarstvo. Opustili so lepe njive in jih vzpremenili v travnike ter pomnožili tako število domačih krav. Izdelovali so najboljši sir, ki je šel skoro po vsem svetu. Kako so tem travnikom gnojili z gnojnicami in umetnimi gnojili, je tudi znano. Kar so porabili žita in krompirja za dom, so lahko na tujem precej poceni kupili, saj je imel domači sir visoke cene. To gospodarstvo jim je ugajalo, ker je bilo z njim malo dela. Vsaka njiva da trikrat toliko dela kakor travnik z istim obsegom.

Tako so se kmetski otroci tudi v Švici lenobe učili in šli v letovišča tujcem streč ali pa v tovarne opravljati lahka dela raje, kakor da bi težko delali na polju.

Vojska je tudi Švicarjem oči odprla. Žito dobi-jo zelo težko in še to je silno drago. Mleka se doma

Okoli poldne je bila tudi opekarna v naših rokah. Sovražnik se je umaknil v gozdček, ki se razteza pred vasjo Mžana. Krog in krog opekarni je bil tedaj še visok plot iz desk. Od puškinih krogel pa je bil tako na gosto preluknjan, da ni bilo videti niti pedi cele deske. Rуска artilerija je sedaj osredotočila svoj ogenj v okolico opekarni. Vendar nam e ogromna tovarna nudila pred granatami varne kritje, ker je bilo globoko v zemljo in na debelo obokana. Občudovalo je vse visoki dimnik. Tisoč in tisoč granat je bilo odmerjeno njegovemu padcu, a vse so zgrešile svoj cilj, večkrat samo za las. Gotovo se še danes ponosno dviga proti nebu, če ga ni porušila druga grodeška bitka leta 1915.

Popoldne so prodrle naše čete do že omenjene gozdčice pred vasjo Mžana. Razprostira se ta gošča ob neznatnem porobku in prikriva razgled na vas. Pred tem gozdom in pred vasjo je bil sovražnik zakopan in zarit v zemljo nad glavo. Glavna nasporna sila in moč je tičala za temi okopi. Čete pa, s katerimi smo se borili doslej mi in jih potiskali nazaj, bile so le nekatere močne predstraže te utrjene zakopane premoči. Naše vojaštvo je pri bojih na odprti plani trpelo neizrečeno. Dokazalo je nadčloveško junaštvo in je bilo proti večeru vsled neprestane boja in napora že popolnoma izmučeno. Ta večer po tako sijajno junaško rešeni nalogi se tudi ni sililo bojnikov več na prodor, ampak plegli so nekaj sto korakov pred gozdom na tla in se neznatno zakopali.

Proti večeru 8. septembra sem se po ogledu od nas zaplenjenih ruskih poljskih topov izplazil iz opekarni proti železni cesti, da bi se umaknil nazaj na naše obvezovališče. Železna proga mi je nudila kritje do prs; a sedež življenja, glava, bi bila pri pokončnem umiku v veliki, smrtni nevarnosti. Krogle so švigale kot roji sršenov mimo ušes; pokonci hoditi bi bilo bedasto junaško. Lezel sem po vseh

več porabi, kakor pred vojsko. Zdaj spoznavajo, da je gospodarstvo s samimi travniki napačno. Ko bi imeli mesto travnika njivo, bi se jim boljše godilo, ko daje njiva, z dobrim žitom obsejana, za človeka in žival več hrane, kakor najboljši travnik. Če se pa sadi pesa ali krompir, je pa pridelek na njivi kakor hrana skoro desetkrat več vreden, kakor na travniku. Švicarji zdaj sami pravijo, da bi lahko imeli prav isto število goveje živine in bi doma pridelali žita skoro za vso Švico, ko bi imeli manj travnikov, pa več njiv. Izpremeniti bo torej treba švicarsko celo gospodarstvo.

To velja tudi za nas. Mnogi že zdaj obžalujejo, da so njive v puščo pustili. Travnik ne more nikdar toliko dati, kakor dobra njiva. Na Moravskem nimajo v nekaterih krajih skoro nič travnikov. Vendar imajo tam tudi govejo živino, ki se lahko s švicarsko kosa. Treba bo torej gledati, da bomo tudi mi njive še bolj izkoristili in nobene brez posebnega vzroka za travnik pustili.

Sadimo sadno drevje!

Iz Savinjske doline.

Kdor drevje sadi,
je prijatelj ljudi.

Kmetje, sadimo sadno drevje! Pri nobeni pa-nogi kmetijstva si ne moremo z manjšim trudom in stroški dohodkov zboljšati, kot ravno pri sadjarstvu. Sicer se je zadnja leta v tej zadevi precej zboljšalo, a vendar še vse premalo. Koliko je še zemlje, ki ne nese skoraj nobenega ali vsaj malo dobička. To so pašniki (gmajne) in drugi prostori, kjer raste trnje ali pa ničvredno drevje. Take prostore moramo vse s koristonim drevjem zasaditi, če je tudi daleč od doma.

Pisec teh vrstic je pred več leti zasadil pašnik, ki leži četrte ure od doma. Takrat mi je eden sosedov rekel: „Kako si nespameten, ko sadiš sadno drevje, ker ti bodo vse pokradli.“ Pa tudi tega se ni bati, le to je treba opomniti, da se mora na takih krajih saditi pozni sad. Jaz sem iz istega prostora že večkrat po polovnjak sadjeveca naredil in to samo iz treh dreves, kajti jaz pri napravi sadjeveca vedno sadje razberem po vrstah. Pred kratkim sem v nekem listu čital, da če bi bilo dosti sadne pijače, bi se lahko pivo opustilo. Ali bi ne bilo to nekaj koristnega? Od ječmena bi se lahko veliko tisoč ljudi preživelo. Pivo je po mojem mnenju le fabricirana voda. Sadje-vec pa je naravna pijača in če je prav narejen, je boljši kakor marsikatero vino. Pa sadje ni samo za pijačo, ono je tudi za sušenje ali pa se sveže porabi za živež. Za naše kraje je splošnega priporočila v-redna jabolka „renski bobovec.“ Ta vrsta je pozna, pa zelo rodovitna ter se dolgo drži. Kadar je poležana, je dobra tudi za na mizo in to še le meseca aprila in maja, ko je popolnoma dozorela. Torej sadimo sadje!

Že več kot pred sto leti je naš Vodnik pel:

Slovenec, tvoja zemlja je zdrava.
Za pridnega lega najprava,
Išče te sreča, um ti je dan,
Najdel je boš, če nisi zaspan.

Štirih dobro poldrugo uro ob progi in dospel ves premočen od potnih srag do naših zdravnikov na obvezovališče.

Ti so se nastanili in opravljali svoje delo v prostorni in proti krogalm varni pristavi. Tukaj šele sem videl grozne posledice današnjega spopada. Po poslopjih in po dvorišču je bilo tako nabito polno ranjenecov, da ni bilo kam stopiti. Bili so od vseh mogočih polkov, naših in sovražnih, Celi dvor je odmeval v jeku in vnebovpijočem stoku; srce se mi je krčilo in potapljal v žalosti pri pogledu na to neizmerno, kruto krvavo človeško žetev.

K sreči je bilo tamkaj dovolj slame, da ni bilo treba ležati ubogim trpinom na golih tleh. Eni so ležali bolešno stisnjenih zob, blede upadlega obraza, le molče prosečega pogleda, brez slišnega stoka. A drugi so vpili po vodi in glasno zahtevali, da se jih odpele ali odnese na kolodvor. Tretji so se valjali z vsemi še preostalimi močmi in vpili beraško proseče, naj se jih usmrti, da ne bodo nezasluženo in tako nadčloveško trpeli. Še danes mi rosi oko, ko zapisujem te vrste pri spominu na ta nikdar pozabni dvor gorja, bolečin, stoka in krika po odpomoči.

V pristavo so prihajali neprestano sanitetni vozovi in odvažali ranjence. Vse se je gnetlo in trlo krog teh priprep, vsak je hotel biti prvi. Le tu na slami ležeči težko ranjenci, oropani telesne moči, so bili prepuščeni usmiljenemu sreju sanitete. Mrtvega na obvezovališču ni bilo do mrega prihoda še prav nobenega. Mrlički so ležali vsi zunaj raztrošeni po planem bojnem polju; nikdo se ni zmenil prvi dan spopada na te žrtve, ki so položile na Marijin godovni dan svoje življenje na oltar domovine.

Vendar, brž ko so me na dvorišču pristave umirajoči zapazili v svoji sredi, je iz stotine ust zavalila mila prošnja po dašni spravi. Kako me je ganila, kako potrdila v veri ta prošnja, izvirajoča iz smrtno stiskanega — vojaškega srea. Vsakemu ba-

Naše žrtve za domovino.

Dne 20. marca smo pri Sv. Barbari v Slov. gor. pokopali po osem mesečni bolezn Ignac Vtič. Vzrok smrti — vojska. Mož je bil v 33. letu svoje starosti. Zapustil je dva mala otroka in ženo. Pogreba se je udeležilo obilo sosedov in znancev.

V graški bolnišnici je umrl za nasledki bolezni dobljene na bojišču, Karel Samec, sin posestnika Janeza Samec v Ceršaku pri St. Ilju v Slov. gor. Rajni se je bojeval od začetka vojske na raznih bojiščih. Vsled prehlajenja se je nalezl jetike, ki ga je položila v prezgodnji grob. Bil je miren in vrl mladenič.

Umril je dne 25. marca v svečinski žup-niji, občina Spičnik, veleposestnikov sin Alojzij Gaube, star 38 let in sicer vsled bolezni, pridobljene na italijanskem bojišču. Pred petimi meseci pa mu je umrl oče.

Svoje mlado življenje je daroval za domovino vrl mladenič France Strah, 22letni sin Vida Strah, viničarja v Noriškem vrhu pri Radgoni. Služil je pri vojaki kot kovač. Bolehal je že dalje časa, dokler ga ni neizprosna jetika položila v rani grob. Umril je v rezervni bolnišnici Stanislav v Čegledu na Ogrskem. Na ondnotnem katoliškem pokopališču čakajo njegovi telesni ostanki veselega vstajen-ja. Za njim žalujejo njegovi dobri starši, brat in sestri. Mir božji tvoji duši, vrl France in na svidenje pri Bogu!

Tužna vest je došla gospodnji Jožeti Leskošek v Dobležičah pri Pilstanju, da je od italijanske krogle zadet v glavo dne 23. novembra p. l. padel njen mož Martin Leskošek, star 38 let. Eno in pol leta se je bojeval, ter je bil tudi enkrat ranjen in sedaj je daroval svoje življenje na oltar domovine. Ko je bil enkrat doma na dopustu, je dejal: „Jaz jemlem slovo, boš vidla, da nazaj me nikdar več ne bo.“ Rajni Martin je rad hodil v cerkev, rad je pomagal drugim v stiski, pa še rajši je doma pomagal svoji ženi in otrokom.

Iz bojišča se nam piše: Na južnem bojišču je žrtvoval svoje življenje Anton Polanec, pionir pri nekem pešpolku. Bojeval se je proti Rusom in pozneje na južnem Tirolskem. Sedaj ga je na Krasu zadel krogla izdajalskega Laha. Dne 10. sušca se je preselil naš zvesti prijatelj v boljšo domovino, kjer ne razsaja vihar svetovne vojske. Bil je zvest izpolnjevalec svojih dolžnosti domovine in cesarja. Zapušča ženo in tri nepreskrbljene otroke na svoji novi domovini, v Kapfenbergu na Gornjem Štajerskem. Dragi Anton! Veliko si pretrpel v tej solzni dolini, sedaj pa ti naj bo lahka tuja zemlja! Na svidenje nad zvezdami! — Desetnik Franc Gerlič, doma pri Sv. Petru niže Maribora; Jakob Vakaj, doma pri Sv. Benediktu v Slov. gor.; Štefan Marčinko, doma v Hotinji vas; Lovrenc Orešič pri Sv. Martinu na Pohorju.

Vas Mezgovci pri Ptujju, ki šteje komaj 253 duš od zibelke do najstarejšega je odposlala na vojsko 52 mož in fantov. Od teh pa že počivata v tuji zemlji 19letni mladenič Franc Čuš, zadet v glavo dne 31. avgusta 1915 pri Bovcu na soški fronti, in Ivan Roškar, v ledje zadet, umrl v Krakovem dne 4. oktobra 1914. Imamo že tudi dva invalida: J. Vilčnik je med pogrešanimi. Franc Čuš je vjet na Laškem, Tomaž Cizerl je vjet v guberniji Saratov v

havemu brezvercu bi privoščil, da bi zrl vsaj nekaj trenutkov ta prizor stoterih prošenj po spravi z Bogom na tem dvoru umirajočih. Gotovo bi se prepričal in uveril, da verska tolažba ni prazna pena, ki se brezsledno razblinja pri korakih omike in vede.

Veliko mirnejši so bili ranjenci, ko sem jim oplaknil in obvezal zevajoče dušne rane s skrivnostmi sv. vere. Celu noč sem imel neprestano nezabno hvaležnega, duhovnega dela. Saj ravno v kritju teme je kar vrelo nesrečnežev v naš samaritsanski stan.

Proti jutru drugega dne je ponehal naval ranjenecov in podal sem se v veliko sobano, ki je bila že natlačeno polna nesrečnikov, ki radi prenevarnih poškodb niso smeli na vlak. Moj Bog! Koliko teh trpinov je rešil v zadnji noči smrtni angel nezno-snih muk.

Sanitejci so znosili vse mrtve za pristavo in začeli kopati za vse skupen grob. Položili so jih tu drugega poleg drugega 96 v jutranje hladno gališko zemljo. Ko sem blagoslovil tedaj prvič v življenju toliko padlih, ležečih drug tik drugega v vidnih še sledovih stete krvi, so se zasolžile oči vseh pričujočih in iz stotine moških prs je zavalovil proseči vzdih: „Reši nas, o Gospod!“ Tako je minil prvi boj-ni dan grodeške bitke.

Po pogrebu za pristavo sem se napotil z nekaj vojaki po ravni, koder je včeraj prodiral naš polk, da bi blagoslovil padle. Čudil sem se na tem krvavo križevem potu, kako so ostali nekateri utrpli in mrtvi v isti poziciji, v kateri jih je ravno hipno dohitela smrt. Veliko jih je ležalo po tleh, po so še krčevito pritiskali k licu puško, da je bilo prav od bli-zu videti, kakor bi streljali na sovražnika, ležeči na trebuhu. V tej navidezno živi legi so bile posebno one vrste, katere je pogodila sovražna strojnica ravno v glavo. Ti žalostni prizori so morali ganiti in presuniti vsakega očividca.

Rusiji, drugi pa še hvala Bogu vsi živijo. Tudi odlikovance imamo. Poročnik Martin Čuš ima srebrno svetinjo II. razreda, četovodja Jakob Plešec ima železni križec, ognjičar Franjo Vilčnik si je v bitki pri Gorlicah v Galiciji zaslužil srebrno svetinjo II. razreda, a na tirolski fronti je dobil dne 8. oktobra 1916 srebrni zaslužni križec s krono. Sedaj leži žalibog v bolnišnici na Dunaju.

Vsem blagim slovenskim junakom naj sveti večna luč!

Kako se dela za mir.

Na eni strani nastopajo proti osrednjim državam novi sovražniki, na drugi strani pa je vendarle istina, da se delajo resni koraki za omejitve in konec vojnega plesa. Glavna pozornost je kajpada sedaj obrnjena na Rusijo. Ako prihajajo odtod tudi še glasovi proti miru, n. pr. da zunanji minister Miljukov ravno sedaj razglašča, kako je treba premagati Nemčijo in razdrobiti Avstrijo in Turčijo, nas to v prepričanju, da se od naše strani resno dela za mir, ne sme motiti, kajti tudi četverospoznam napenja vse sile, da ostane Rusija pri njem. Kajti kakor hitro Rusija odstopi, postanejo osrednje države tako močne, da ostali četverospoznam ne bo imel več veliko veselja za nadaljevanje vojske.

Posebej mir z Rusijo?

Stokholmski list „Svenska Dagbladet“ objavlja članek o razmerah v Rusiji, ki opozarja na poročila ruskih časopisov o znakih grozeče protirevolucije in opisuje splošno zmedo v Rusiji. List sodi, da postajajo govornice o ruskem posebej miru vedno bolj verjetne.

Socialistično gibanje za mir.

Ob velikonočnih praznikih se je mudilo več nemških socialnih demokratov v Kodanju, kjer so se posvetovali z danskimi socialnimi demokrati o vprašanju miru. Prejšnji teden je odpotoval nemški soci'aldemokratski voditelj Scheide-man v inozemstvo. To njegovo potovanje je v zvezi z gibanjem za mir. — Švedski socialistični voditelj Branting pa je pretekli teden odpotoval v Petrograd, kjer baje pripravlja tla za skupen nastop ruskih in nemških socialistov za mir. Tudi voditelj danskih socialistov Bodlag je odpotoval na Rusko. Škandinavski socialisti nameravajo sklicati v Haag ali Stockholm veliko mirovno zborovanje socialističnih zastopnikov Nemčije, Škandinavije in Rusije.

Ruski delavci in vojaki o miru.

Izvršilni odbor delavskih in vojaških zaupnikov v Petrogradu je sklenil: Začasno vlado pozivljemo, naj izjavi celemu svetu, da bo Rusija za svojo obrambo tako dolgo nadaljevala vojsko, dokler Avstrija in Nemčija ne izjavita, da se odrekata pridobitvi novega ozemlja in da hočeta mir skleniti, ne da bi zahtevali novo ozemlje in vojno odškodnino.

Vest o tem sklepu prihaja iz Rusije uradnim potom. Čeprav se sklep glasi še bojažljivo, vendar je velik korak do mira, da se nam naznanjajo ruski mirovni pogoji. Če ne pridejo novi zapletljaji, koraka mir polagoma bližje.

Grof Tisza misli na skorajšnji mir.

Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je v listu „Igazmondo“ pisal ob Veliki noči, da so dogodki v Rusiji znamenje za bližajoči se mir. Trdnjavsko zidovje naših sovražnikov se maje in dobiva razpokline. Kar se godi sedaj v Rusiji in kar potrjujejo posamezna znamenja dogodkov, ki se pripravljajo drugod, lahko vzbujajo v naših dušah upanje, da bomo dobili dobrozasluženo plačilo za naše borbe. To plačilo pa obstoji edinole v resničnem, stalnem in res blagodejnem miru.

Amerika v vojski.

Amerika je Nemčiji napovedala vojsko. Avstrija je z Ameriko prekinila diplomatske zveze. S tem se ni rečeno, da mora tudi med Avstrijo in Ameriko priti do vojske, ampak med njima lahko ostane pri razmerju, kakoršno je obstajalo med Nemčijo in Italijo, ko je Italija nam napovedala vojsko.

Amerika bo skušala s svojimi ladjami zmanjšati nevarnost, ki preti četverospoznam ladjam od podmorskih čolnov. Njene trgovske ladje pa bodo oskrbovale ali vsaj skušale oskrbovati naše sovražnike z živili in vojnim gradivom še v večji meri kot dosedaj. Hindenburg razglašča, da ako dosedaj ni mogla angleška mornarica v zvezi s francosko, italijansko, rusko in japonsko odstraniti nevarnosti, ki jo povzročajo podmorski čolni, se ji to ne bo posre-

čilo tudi z ameriško mornarico ne. Ako bo Amerika res oborožila za evropsko bojišče armado pol ali cellega milijona mož, potem pa ne bo mogla oskrbovati sovražnikov z vojnim gradivom. Tudi to je treba pomeniti, da čim več ladij bo vozilo po morju, tem večja bo žetev podmorskih čolnov. Hindenburg ni vznemirjen, da se je tudi Amerika pridružila našim sovražnikom.

Sedaj ko je Amerika nastopila, morajo pokazati tudi vse nepristranske države svojo barvo. — Španija je izjavila, da ostane še nadalje nepristranska. V največjih škripcih je Nizozemska, ki je tekom vojske izročila svoje prekmorske naselbine varstvu Severne Amerike. V Ameriki sta se Severoameriškim državam pridružili Kuba in Panama. Tudi Brazilija in Čile sta voljni, se pridružiti, a še tega do danes nista storili. Iz Argentinije še ni nobenega glasu.

Amerika napovedala Nemčiji vojsko.

Obe severoameriški zbornici, gosposka in poslanska, sta dne 6. aprila sprejeli resolucijo, da napovejo Združene države Nemčiji vojsko. V gosposki zbornici je bila vojna resolucija sprejeta z 373 proti 50 glasovom.

Wilson podpisal vojno resolucijo.

Predsednik Wilson je dne 6. aprila podpisal vojno resolucijo, kakor tudi proglasitev vojnega stanja z Nemčijo.

Avstrija prekinila zveze z Ameriko.

Iz Dunaja se dne 9. aprila uradno poroča:

Vsled nastopa vojnega stanja med Nemčijo in Združenimi državami je dobil c. in kr. diplomatski zastopnik v Vašingtonu ukaz, da naj zahteva svoje potne liste in odpotuje z osobjem poslaništva. Tukajšnjemu poslovodji ameriškega poslaništva so bili izročeni potni listi.

Amerika zaplenila 100 nemških ladij.

V severoameriških pristaniščih je od začetka sedanje vojske bilo zasidranih nad 100 nemških parnikov, med njimi tudi nekaj zelo velikih. Sedaj jih je vlada Združenih držav zaplenila in jih bo spravila v svojo last.

Posadka nemške topničarke „Kormoran“, ki je ležala v pristanišču Guan, se je branila izročiti topničarko ameriškim oblastim ter jo je raje razstrelila. Dva podčastnika in 6 mornarjev je bilo ubitih; 20 častnikov, 12 podčastnikov in 321 mornarjev pa vjetih. To so prve žrtve vojske med Ameriko in Nemčijo.

Amerika zaplenila tudi avstrijske ladje.

Iz Novega Jorka se poroča, da so severoameriške oblasti zaplenile tudi vse avstrijske in ogrske parnike v severoameriških pristaniščih.

Amerika mobilizira.

Takoj, ko je Wilson podpisal vojno resolucijo, je tudi odredil obsežno mobilizacijo armade in vojnega brodogoja.

Kuba napovedala Nemčiji vojsko.

Iz Havane na ameriškem otoku Kuba poročajo dne 7. aprila, da je tudi država Kuba napovedala Nemčiji vojsko. Višja zbornica je soglasno odobrila resolucijo, s katero se proglašča vojno stanje z Nemčijo.

Panama proti Nemčiji.

Ljudovlada Panama je proglasila, da bo stala v vojski Severne Amerike proti Nemčiji ob strani Severne Amerike ter ji pomagala. Ukinila je delovanje nemških konzulov po Panami.

Brazilija in Čile.

V Braziliji je zavladalo veliko razburjenje, ker je nemški podmorski čoln braziljski parnik „Parana“ potopil. Javnost zahteva vojsko z Nemčijo. Tudi v Čili je vojno razpoloženje.

Trinajst držav napovedalo Nemčiji vojsko.

Nemčiji so dosedaj napovedale vojsko sledeče države: Rusija, Francija, Anglija, Belgija, Srbija, Črnagora, Rumunija, Italija, Japonska, Portugalska, Kitajska, Severna Amerika in Kuba.

100 milijonov dolarjev vojnega posojila.

V severoameriškem senatu se je sklenilo, da se izroči predsedniku Wilsonu 100 milijonov dolarjev, da z njimi po lastnem prevdanku razpolaga v korist obrambe dežele.

Rusko bojišče.

Razun bitke ob Stohodu, ki se je za naše orožje srečno končala, ni na ruski fronti nič posebnega. Četverospoznam listi namigavajo, da bo ruska armada v kratkem pričela zopet z ofenzivo proti naši fronti. Dvomimo, da bi ruska armada z ozirom na sedanje dogodke v Rusiji bila v stanju, pričeti zopet z velikopoteznimi sunki proti nam.

Rusi ob reki Stohod poraženi.

Dne 3. aprila je prišlo do krvave bitke za mostišče Tobol ob levem bregu reke Stohod. V bitki, ki je trajala dva dni, so bili Rusi poraženi in so se umaknili na desni breg reke Stohod. Rusi so imeli krvave izgube. Vjetih je bilo 130 ruskih častnikov in blizu 10.000 mož. Nič manj kakor 150 strojnih pušk in 15 težkih ruskih topov je padlo Nemcem v roke. Po poročilih angleških listov so Rusi izgubili v tej bitki od 20.000 do 25.000 mož.

Avstrijski topovi odločili.

Dne 3. aprila so pri Toboli avstrijski topovi odločili zmago. General Hauer je v jutru omenjenega dne prihitel z močnimi avstrijskimi baterijami in pionirji našim na pomoč. Naši težki topovi so od strani bruhali silovit ogenj na rusko mostišče in tako tu odločili zmago.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču se bijejo hudi boji vzhodno in severovzhodno od mesta Arras. V bitki, ki že traja tri dni, se je posrečilo Angležem vdreti v prve nemške postojanke ob cestah, ki vodijo vzhodno in severovzhodno proti mestu Arras. Angleži napadajo z veliko premočjo; sodi se, da bo trajala ta bitka več dni in utegne biti velike važnosti. — Na ostalem delu fronte še nobenih večjih vojnih dogodkov.

Bitka pri Arrasu.

Iz Berolina se uradno poroča:

Po več ur trajajočem hudem bobnečem ognju je prišlo danes dne 9. aprila, zjutraj do bitke pri mestu Arras. Angleži napadajo nemške postojanke v širokosti 20 km. V ljutem boju se jim je posrečilo udrjeti v nemške postojanke vzhodno in severno od Arrasa, ni se jim pa posrečilo predreti nemške bojne črte. Dve nemški diviziji, ki sta zadrževali sovražni naval, sta imeli težke izgube. Angleži napadajo z ogromno premočjo. Bitka pri Arrasu se z vsoto srditostjo nadaljuje.

Na drugih bojiščih.

Italijansko bojišče: Na naši in italijanski strani se je razvila zadnje dni prav živahno delovanje zračnega brodogoja. Poznavalet razmerje pravijo, da je to znamenje bližajočih se bojev. Na Krašu se je oživel tudi artilerijsko delovanje.

Na rumunskem bojišču velike povodnji. Rusi obstreljujejo s topovi dobruško stran Donave. Sicer pa nič novega.

Na macedonskem bojišču zelo hudi artilerijski boji med reko Vardar in jezerom Dojran. Močen napad francoskih čet na mesto Gevgjeli ob reki Vardar je bil odbit. Ob Crni in Strumi običajni artilerijski boji.

Na turških bojiščih živahno gibanje. — Vsled angleškega prodiranja severovzhodno od Bagdada proti perzijski meji in ruskega prodiranja v smeri proti Bagdadu so dobile angleške čete stik z ruskimi četami pri mestu Hanikin ob perzijski meji. — Na kavkaškem bojišču prodirajo močni ruski oddelki južno od mesta Bitlis v smeri proti reki Tigris. — Na egiptovskem bojišču se pripravljajo Angleži na nove napade v smeri proti južnemu delu Palestine. — Na ostalih frontah nič pomembnega.

Vojni minister Krobotin odstopil

Vojni minister Krobotin je odstopil zaradi uloge, ki jo je igral v procesu proti vojnim oderuhom pri dunajski depozitni banki. Proti ritmojstru Lustig, ki je bil gospodarski adjutant vojnega ministra Krobotina in ki je vodil pogajanja z depozitno banko, se je uvedlo vojnosodno postopanje. Javnost bo sprejela te vesti z zadoščenjem, ker mu je veseli dokaz, da hoče imeti mladi cesar okoli sebe može, na katerih ni madeža.

Kot nasledniki se imenujejo podmaršal Šlefer, generalmajor dr. Bardolf, generalni polkovnik Hazai in bivši vojni minister Aufenberg.

Prusija daje ljudstvu pravice.

Ni še dolgo, kar se je nemški državni kancelar Bethmann-Hollweg, ki je obenem tudi pruski ministrski predsednik, izrekel za to, da se na Pruskem razširijo ljudske pravice in sicer rednim putem, to je: potom državnega zbora. Odločno je odklonil nasilno pot, takozvani oktroya, ki izključuje sodelovanje ljudstva pri postavljanju. Da bi nihče ne dvomil na njegovih besedah, je storil za velikonočne praznike nemški cesar in pruski kralj Viljem svojim Prusom iste obljube kakor njegov ministrski predsednik. V javnem oklicu na prusko ljudstvo zaukazuje, da se mora volilna pravica za prusko poslansko zbornico razširiti, postati neposredna in tajna, in da morajo tudi v gospodsko zbornico priti zastopniki iz vseh poklicev in stanov. Kraljevo velikonočno pismo bo gotovo razveselilo vse Pruse, le Poljaki bodo pogrešali v njem besede, ki bi njim zajamčile tudi njih narodne pravice.

V ožgled takih razveseljivih pojavov se pač moramo čuditi, da še sedanje avstrijsko ministrstvo vedno ne skliče našega državnega zbora, kjer bi naši ljudski zastopniki lahko svobodno in neovirano razglasili želje in pritožbe avstrijskega prebivalstva.

Tedenske novice.

Velikonočne pobožnosti v mariborski stolnici. V letošnjem velikem tednu so se vršile običajne pobožnosti kakor druga leta. Stolna cerkev je bila izvanredno dobro obiskana. Med obiskovalci je bilo tudi mnogo častnikov in vojakov. Med častilci svetega križa smo veliki petek opazili tudi najvišje vojaške dostojanstvenike. Popoldne ob petih je imel profesor dr. Anton Medved zadnjo postno pridigo. V soboto ob šestih zvečer se je obhajalo vstajenje. Procesija pa letos ni šla okoli stolnice, ampak je bila vsled izvanrednih razmer samo v cerkvi. Vodili so jo, noseč Najsvetejše, prevzvišeni nadpastir sam. Velikonočno nedeljo je bila ob desetih pontifikalna slovesna sv. maša Njih Ekscelence ob navzočnosti vojaških in drugih zastopnikov raznih uradov. Mnogoštevilni verniki so prejeli po sv. maši od prevzvišenega Nadpastirja papežev blagoslov. Kakor veliki teden, je bilo posebno med slovesno službo božjo v nedeljo prav izbrano petje, kakoršno se le malokje sliši.

Mili darovi v živežu za najpotrebnejše med ubožci. Vsled prirske prošnje našega premilostnega Nadpastirja z dne 8. marca 1917 so požrtvovalni prebivalci Lavantinske škofije spet pokazali svoje usmiljeno srce ter so radi stradalajočim ubožcem prepustili živeža, kolikor so ga mogli sami utrpeti. Nabralo se je približno: 750 kg povojenega mesa in klobas, 900 kg slanine in masti, 20 kg masla, 1000 kg kislega zelja, 31 kg graha, 7129 kg fižola, 19 kg svežega sadja, 300 kg suhega sadja, 28.388 jaje in lepa svota denarja. — Ta živila dobi 24 rudokopnih in tovarniških podjetij na Štajerskem za svoje mnogoštevilne delavce, ki izdelujejo to, kar je v obrambo domovine neobhodno potrebno. Razen tega je bilo za veliko noč obdarovanih do 700 mariborskih družin s primerno pisanko.

Duhovniška vest. Č. g. Franc Schreiner, kaplan v Žalcu, je bil na velikonočni pondeljek dne 9. aprila umeščen na župnijo št. Ilj pri Velenju.

Pohvalno priznanje. Graško vojaško poveljstvo je izreklo vlč. g. monsijorju vojaškemu superiorju Antonu Jaklič za njegovo požrtvovalno službovanje tekom vojske svoje pohvalno priznanje.

Težko peracijo je pred dnevi prestal v Gradcu vojni kurat in duhovnik Lavantinske škofije, č. g. Josip Vračko. Sedaj je baje že izven nevarnosti.

Iz pošte. Poštna aspirantinja Ana Sevnik je dobila mesto poštna odpraviteljice v št. Vidu pri Ptuj.

Iz davčne službe. Računski oficijal Jožef Majhen je imenovan za računskega revidenta 9. činovnega razreda.

Krepka beseda poslanca Stranskega. Olomuški list „Pozor“ poroča: Poslanec dr. Adolf Stranšký zahteva v posebni vlogi na justično ministrstvo, da naj justični minister da po državnem pravdniku obtožiti nekatero imenoma navedene nemškonalne poslance veleizdaje, katero so zagrešili s tem, da so skušali pregovoriti ministre, da naj prelomijo ustavo ter protustavnim putem odločijo cele dežele od monarhič. Dr. Stranšký pričakuje, da bo imel justični minister toliko poguma, da bo ščitil ustavo države in nastopil proti načelstvu nemškega Nationalverbanda. Kot priče se naj zaslišijo najvišji dvorjani princ Hohenlohe, cesarski namestnik na Moravskem baron Heinold, notranji minister Handel, bivši ministrski predsednik Körber in sedanji ministrski predsednik grof Clam-Martinic.

Berivo za vojake. Iz bojišča se nam piše: Povsod se ustanavljajo vojni domovi za vojake. Tudi naš 97. polk ne sme zaostati za drugimi, zato bode-

mo pa tudi mi ustanovili vojni dom za vojake 97. pešpolka, da se bodo po trudapolnem življenju v strelskih jarkih mogli odpočiti nekoliko dni v novem vojnem domu. Prosimo torej dobrosrčno slovensko ljudstvo, da pošlje za naš vojni dom slovenskih časopisov, knjig in iger, ki bodo služile v razvedrilo in zabavo pogumnim sinovom slovenskega naroda. V našem polku služeci vojaki so iz vseh slovenskih pokrajin: iz Primorskega, Notranjske na Kranjskem, Istre in Štajerskega, zato naj prispeva tudi vsak Slovenec in Slovenka s kakim darom. Vojaki bodo za vsako tudi najmanjše darilce hvaležni in še bolj hrabro branili milo nam domovino. Vsi darovi naj se pošiljajo na sledeči naslov: C. in kr. poveljstvo pešpolka št. 97, vojna pošta 638.

Molitveniki za naše vojake. Naš cesar je zaukazal, da dobi vsak vojak, ako si želi, molitvenik v svojem materinem jeziku in sicer brezplačno in na stroške vojaške uprave.

Slovenski vojaki na fronti za Brežice. Iz bojišča se nam piše: Podpisani slovenski fantje od 20. lovskega baona, 1. stotnije, pošiljamo slovenskim poročencem po potresu mali znesek. Obenem izražamo naše srčno sočutje in pošiljamo Posavčanom iskrene pozdrave: Nadlovec Alojzij Zornik 1 K; podlovci Jožef Prelesnik 2, Aleš Kremčak 2, Jožef Boha 2, Martin Uranjek 2, Vencel Auer 1, Karel Adler 1, Franc Čagran 1, Jožef Fleck 1, Štefan Avgustin 2; patroljvodje Franc Veis 2, Nasim Paulovič 1, Rudolf Gajšek 3, Franc Trofenik 1, Rudolf Padovan 1, Ivan Rihtarič 1.20, Franc Sorec 1, Ivan Laponja 1, Franc Fon 1, Jožef Žagar 2, Jožef Florijanc 2, Ivan Kunst 1, Alojz Jergolič 1, Anton Hudovernik 1; lovci: Alojz Saboti 5, Franc Češarek 5, Karel Milvič 4, Anton Božič 2, Edvard Maurič 3, Franc Stražišnik 2, Jožef Žnidarič 2, Martin Črnut 2, Maks Jurič 2, Alojz Kamin 1, Franc Lukan 1, Franc Rožman 1, Ivan Dobravec 1, Karel Staube 1, Alojz Kvaritč 2, Alojz Črešnovar 2, Franc Cerkevnik 1, Anton Batista 1, Anton Puntar 1, Mat. Jančar 1, Mihael Frlež 1, Alojz Muraus 1, Ivan Čeh 1, Ignac Zupančič 2, Ivan Fian 1, Ignac Pevec 2, K. Luterschmid 5, Ferdinand Schögl 2; patroljvodja Jožef Blagonja 2 K; skupaj 91 K 20 v. Kakor se po časopisih čita, je okolica bolj potrebna pomoči, kot Brežice. Zato namenimo ta dar za najpotrebnejše ponesrečence v brežiški okolici. — Slava požrtvovalnim slovenskim junakom!

Nov poletni čas. Štajersko cesarsko namestništvo razglasa: Slično kakor v lanskem letu bo tudi letos za dobo od 16. aprila do 17. septembra upeljan nov poletni čas in sicer za vso Avstrijo in za vse ozemlje, ki se nahaja pod avstrijsko upravo. Vse javne in tudi zasebne ure se morajo pomakniti dne 16. aprila zjutraj ob 2. uri za eno uro naprej, dne 17. septembra ob 3. uri zjutraj pa za eno uro nazaj. Prebivalstvo se opozarja, da spremeni temu primerno tudi svoje zasebne ure, da ne bo trpelo škode zaradi morebitne zamude sodnijskih obravnjav, vlakov, šol itd.

Prošnje za oprostitev črnovojnikov se od dne 10. aprila naprej morajo vlagati pri občinskih uradih in ne več pri okrajnih glavarstvih ali vojaškem poveljstvu. Več o tem v prihodnjem „Slovenskem Gospodarju.“

Vpoklic letnikov 1891—1872 deloma preložen. Kakor je bilo razglašeno, bi morali v letih 1891 do všteti 1878 rojeni črnovojniki dne 16. aprila k vojakom, v letih 1877 do 1872 rojeni črnovojniki dne 2. maja. Sedaj je pa vpoklic preložen v toliko, da grede letniki 1891 do všteti 1887 dne 16. aprila k vojakom, letniki 1886 do všteti 1872 pa še le dne 14. maja.

Osem sinov v vojski. Cerkevni ključar J. Rižnik v Breznu ob Dravi ima osem sinov v vojski. Vsi so hvala Bogu še zdravi. Častitamo vrlemu slovenskemu očetu, ki je toliko daroval za avstrijsko domovino!

Potres na Kranjskem in Hrvatskem. Dne 10. aprila popoldne ob 3. uri so občutili na Kranjskem in Hrvatskem precej močen potresni sunek, zlasti južno od Brežic in v zagrebški okolici. Iz došlih kratkih poročil se sodi, da potres ni nikjer povzročil kakšne škode.

Gospodarske novice.

Težave spomladanskega obdelovanja polja. — Zadnje dni je nastopilo zopet skrajno slabo vreme. Delo na poljih in v vinogradih je zopet najmanj za cel teden zadržano. Kmetje so si v velikih skrbeh, kaj bo letos z obdelovanjem polja, kaj bo s pridelki, in kaj bo prihodnje leto. Dolžnost vlade in vseh javnih činiteljev je, da se preteča nevarnost odpravi in da se delo na poljih vsaj za silo opravi. Kot stari prijatelji kmetkega stanu in kot zvesti državljani pozivamo vlado in vojaško upravo, da dovoli črnovojnikom čimprej obširnih dopustov, da se preskrbi vsaj nekaj semenskega krompirja ter da kmetom na razpolago dovolj vojaških konj za vprego. Sedaj še ni vse zamujeno, radi tega bo treba storiti takoj pri-

mernih korakov, da kmetško ljudstvo ne bo prepuščeno v teh resnih časih svojim preskromnim močem.

Banke in kmet. Blagovni oddelek neke velike dunajske banke je vprašal vlado, ali sme nadaljevati blagovno trgovino. Vlada je odsvetovala. Iz tega se razvidi, da je proces proti depozitni banki, ki je odkril veliko vojno oderuštvo, vendar dobro učinkoval. Večina bank si je med vojsko ustanovila takozvane blagovne oddelke ter začela pridno trgovati z industrijskimi in kmetjskimi pridelki. Blagovni oddelki nekaterih bank trgujejo z vinom, špehom, konzervami kakor kaka zadruga ali blagovni trgovec. Za kmete in kmetško združništvo je velika nevarnost, da postane veliki kapital še bolj gospodar njegovih pridelkov, kakor je to bilo pred vojsko, za to se naj kmet drži svojih zadrug in brani njih neodvisnost nasproti bankam.

Usnja primanjkuje zdaj po celem svetu, ne le pri nas. Čudno to ni. Približno 30 milijonov vojakov je pod orožjem. Mnogi izmed njih niso pred vojsko nikdar škornjev nosili. Pri Francozih in Angležih imajo večinoma težke, visoke škornje. Ko so se podplatili izrabili, so jih le malo podplatili; navadno se vse proč vrže. Nazadnje morajo tudi največje zaloge poiti. Nevtralne države: Norveška, Švedska, Danska in Holandska so ob izbruhu vojske prepovedale izvažati vsakoršne kože; a usnje se je tudi tam zelo dražilo. Ko se je izvedelo, kako velike dobičke so imele tovarne, so postali ljudje še bolj razburjeni. — Največ čevljev za vojake so naredili na Angleškem. Velike tovarne (Northampton, Leicester in Katering) delajo skoro samo za vojsko. Od avgusta 1914 do 31. decembra 1916 so samo te tovarne izdelale: 21 milijonov visokih angleških škornjev, 3 milijone visokih francoskih, 4 milijone visokih ruskih, 4 milijone ruskih navadnih čevljev, 400.000 laških za visoke gore, 600.000 srbskih in 6 milijonov raznih angleških za vojake, torej 40 milijonov parov le iz tega okraja. A kje pa so še vsi drugi? Na postaji Manchester-Park-road je veliko skladišče, ki more vsako uro 100.000 parov škornjev na fronto poslati. V Argentini je kupila angleška vlada 100.000 kož, francoska pa uprav vse, kar bodo imele klavnice na prodaj do konca aprila tekočega leta. — Iz Indije smo pred vojsko dobivali prav močne podplate od bivčolov; te živine pokoljejo na leto do 7 milijonov komadov. Židje je angleška vlada prav vse kože zasegla. Tudi pri sovražnikih je usnje zelo drago postalo. — Na Dunaju so oddali za meščane okoli 11.000 kg slabšega usnja, vratnine, konjskih podplatov in drugih ostankov Ljudje pravijo, da s tem nikakor ne morejo izhajati.

Cene za moko pri prodaji na drobno. Štajersko cesarsko namestništvo je določilo nove cene za moko pri prodaji na drobno in sicer znaša cena za pšenično moko v občinah, ki so od bližnje železniške postaje oddaljene do 2 km, 1 kg 55 v, za koruzni zdrob 90 v in za koruzno krušno moko 50 v. V občinah, ki so oddaljene od bližnje železniške postaje 3—10 km, znaša cena za 1 kg pšenične moke 56 vin., za koruzni zdrob 91 v in za koruzno krušno moko 51 v. V občinah pa, ki so od bližnje železniške postaje oddaljene več kakor 10 km, znaša cena za 1 kg pšenične moke 58 v, za koruzni zdrob 93 v in za koruzno krušno moko 53 v. Cene za ostale vrste moke pa ostanejo nespremenjene.

Pomanjkanje semenskega krompirja. Na deželi je veliko pomanjkanje semenskega krompirja. Če ne bo pomoči, bo letos mnogo ljudi na deželi, posebno manjših posestnikov in viničarjev brez krompirja. Ljudje so se zanašali na krompir, ki je bil obljubljen od okrajnega glavarstva, a tega krompirja ni od nikoder in ga najbrž tudi ne bo. Zakaj si oblast ni poprej zasigurala semenskega krompirja, predno se je ljudstvu obljubilo, da ga bo dobilo? Mnogi bi si bili vsaj nekaj svojega krompirja priharili za seme.

Umetni gnoj se dobi. Zveza gospodarskih zadrug v Gradcu nam piše, da ima sedaj dovolj umetnega gnoja na razpolago. Več v inseratu.

Cene za les. Dunajska zveza avstrijskih lesnih trgovcev plačuje do preklica kubični meter hlobov (borov, jelov, smrekov les) po 50—65 K, hlobo (hrastov, bukov les) po 200—258 K, za ostale vrste lesa so ostale lesne cene nespremenjene, ker sploh ni bilo nobenega blaga na ponudbo. Izvanredno živahno je bilo poraševanje po mehkih deskah in po hlokih za rudnike. Cene za vse vrste lesa sicer polagoma, toda stalno naraščajo. Razpoloženje na dunajskem in na budimpeštanskem lesnem trgu je zelo trdno.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Žalcu je bilo v pretekli dobi popraševanje po tujem hmelju nekoliko bolj živahno in tudi cene so poskočile za 10 K pri 50 kg. Cene za tuj hmelj so se gibale med 90 do 110 K za 50 kg. Na Češkem bo letos obdelana samo 1 tretjina hmeljskih nasadov.

Mleko — zdravilno. Zdaj, ko mleka primanjkuje, so ga začeli še zdravniki rabiti proti najhujšim boleznim. V Črnigori so imeli v bolnici kolero. Večina bolnikov, ki so jih zdravili z navadnimi le-

žili, je pomrla. Dr. H. Adler je spravljal v kri nekaj skuhanega mleka. V par urah je bilo boljše. Bolniki so kmalu popolnoma ozdraveli. Neki častnik je imel hudo grižo; zdravila niso pomagala. Poskusili so z mlekom, seveda ne v želodec, marveč so ga z vbovljajem v meso spravili v kri. Vročina se je dvignila na 39.5 C, mleko se začelo delovati. Noč je bila že mirna, v par dneh je bil zdrav. Tudi udnico so z najboljšim vspehom zdravili z mlekom. Dr. Adolf Edelmann je v treh dneh ozdravil najhujše udnice z mlekom. Znano je, da ima skoro vsaka udnica zelo slabe nasledke. Zlasti srčna napaka ali vnetje srca je navadno združeno z udnico. Po mlečni uporabi izgine bolezen brez nasledkov. Nekemu bolniku, ki je imel hudo kužno bolezen, je zdravnik vbrizgal 1 kub. cm. mleka. Začelo ga je tresti, a drugi dan je bil skoraj popolnoma zdrav. — Saj tudi sami opažamo, da so vsi, ki veliko mleka užijejo, pri dobrem zdravju.

Vprašanja in odgovori.

Zavoljo rekviriranja živine. Iz konjiškega okraja se nam piše: Ali so imeli že dne 13. marca t. l. nakupovalci pravico jemati za erar živino, staro pod enim letom? Kakšno ceno imajo telice pred 1 letom, lepo debele in jako lepega plemena. Nakupovalec je prišel in jo je vzel brez gospodarjeve vednosti. Gospodarja ravno ni bilo doma. Niti četrtr ure niso čakali, da bi bil gospodar prišel domov. Gnali so lačno telico 3 ure daleč in plačali 1 kg samo po 2 K 50 v. Stare krave so dražje plačevali. Denarja za telico pa še dosedaj nisem dobil. Kam se hočemo obrniti? — **Odgovor:** Pred 1. aprilom 1917 še nakupovalci niso imeli pravice, odjemati živine pod enim letom. Še le po 1. aprilu je prepoved klanja mlade živine preklicana. Ravno tako tudi nima nakupovalec pravice samolastno, brez gospodarjeve vednosti odgnati živino. Nakupovalci imajo navodilo, da morajo v slučaju gospodarjeve odsotnosti se pogajati z gospodinjo ali njegovim namestnikom (sinom, hčerjo itd.). Ako nakupovalec ni nikogar vprašal ali obvestil o oddaji telice, in ker telica še ni bila eno leto stara, se lahko pritožite pri ravnatelju graške živinske vnovčevalnice g. Schneiterju. Pritožite se tudi radi tega, ker so telico lačno odgnali, tako da ste pri tem imeli veliko izgubo. Cenili pa so vam telico po III. vrsti, za katero se je do dne 1. aprila t. l. plačevalo 2 K 50 v za 1 kg. Od 1. aprila naprej se take telice plačujejo po 2 K 40 v. Denar za odvzeto živino se izplačuje po poštni hranilnici. Iz šmarskega okraja se nam piše: Ko je prišel nakupovalec v moj hlev, je treščil brejo kravo po glavi tako, da se ji je kri curkoma vtila iz nosnic. Pretilo se mi je s kaznijo, če krave ne oddam, dasiravno je že 18 tednov breja. Ponudila se mi je cena 2 K 60 za 1 kg. Radi ljubelega miru sem kravo oddala, in tako sedaj nimam s čim orati in ne voziti. Kam s naj obrnem, da dosežem svojo pravico? — **Odgovor:** Pritožite se na ravnatelja živinske vnovčevalnice v Gradcu, g. Schneiterja. Cena je za II. vrsto krav določena na 2 K 60 v, za I. vrsto 3 K 10 v in za III. vrsto 2 K 10 v 1 kg žive teže.

Zavoljo moke. Iz šentlenartskega okraja nam pišejo: Pri trgovcu dobivamo na eno karto za kruh samo 1.25 kg moke. S tem se ena oseba ne more 14 dni preživeti. Na karti stoji zapisano 2,80 kg, trgovec pa niti polovico tega ne da. Človek lačen ne more delati, posebno pa zdaj ne, ko se je začelo težko delo na polju in v vinogradu. Drugod dobivajo povsod 2 kg moke, samo pri nas ne. Prosimo, odgovorite v „Slov. Gospodarju“, če sme trgovec tako postopati. — Iz ljutomerskega okraja: Za tri tedne dobimo samo 1 kg moke za eno osebo. Pri tako majhni množini moke nam je nemogoče shajati. Kaj naj napravimo? — Iz laškega okraja: Mnogokrat po cele tedne ne dobimo nič moke. Če jo dobimo, pa dajejo trgovci na eno karto samo ½ kg, dasiravno nam je okrajni glavar izjavil, da se v našo občino pošlje dovolj moke za vsaki teden. Kam se naj pritožimo? — **Odgovor:** Okrajna glavarstva dobijo od vojnično-prometnega zavoda moko za razdelitev med občine. Ker je pomanjkanje moke zelo občutno, navadno okrajna glavarstva naročijo trgovcem, koliko moke morajo dati na eno karto. Karte so res na 2 kg 80 dkg, a ker okrajno glavarstvo ne pošlje dovolj moke, se je na vsako karto določil manj, ponekod 2 kg, 1 ½ kg, 1 kg, ½ kg itd. Ako se prepričate, da daje trgovec nekaterim več moke, drugim manj, se takoj pritožite. Na vsak način pa zahtevajte, da naj preskrbi okrajno glavarstvo vsaj toliko moke, da boste mogli živeti.

Zavoljo petroleja. Iz mariborskega okraja nas vprašajo: Naša občina, ki ima nad 220 hiš, dobi samo 80 litrov petroleja, sosednja občina pa ima 80 hiš, pa dobi 70 litrov. Ali je to pravilno razdeljeno? Kaj naj storimo? — **Odgovor:** Opozorite okrajno glavarstvo (prehranjevalni urad) na to nepravilno razdelitev. — Iz šmarskega okraja nam pišejo: Kam se naj obrnemo, da dobimo več petroleja? Za opravljanje del v hlevih nimamo ne trohe petroleja. Ali naj delo pri živini opravimo vse po dnevu, ko je pa toliko drugega dela? — **Odgovor:** Pritožite se takoj na okrajno glavarstvo v Celju. Saj je za vse občine določeno nekaj petroleja.

Najnovejša poročila.

Iz avstrijskega uradnega poročila.

Dunaj, 11. aprila.

Na primorski fronti je bilo artilerijsko delovanje včeraj splošno živahnejše in se je na nekaterih mestih tudi ponoči nadaljevalo. — V ozemlju Adiške doline (na Tirolskem) in ob Gardskem jezeru so Italijani vstrajno nadaljevalni ogenj proti našim krajem. — Na ruskem bojišču živahen ruski topovski ogenj. — V Albaniji so albanski oddelki uspešno napadli italijanske prednje straže pri kraju Tepeleni.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Francosko bojišče.

Berolin, 11. aprila.

Fronta bavarskega prestolonaslednika princa Ruperta: Na krajevno omejenih prostorih severno od kraja Scarpe, pri Givenchyju en Gohelle, pri Farbus in Fanpoux manjši boji, ki niso položaja nič spremenili. Na obeh straneh ceste Arras—Cambrai so včeraj vrgli Angleži po srditem ognju močne sile v široki frontki napadu, a so bili krvavo odbiti. Od danes zjutraj so se tam in med krajema Billecourt in Oueant razvneli nadaljni boji. Med cesto Bapaume—Cambrai in reko Oise so se pred našimi črtami odigrali le manjši boji. St. Quentin je bil kakor prejšnje dni z granatami in šrapneli obstreljevan, ravnotako tudi kraj La Fere.

Fronta nemškega prestolonaslednika: Od Vayllyja do Reimsa postaja artilerijska bitka vsak dan srditejša. Francoski sunek proti našim jarkom južnovzhodno od kraja Berry-au-Bac smo z naglim protisunkom preprečili.

Vzhodno bojišče.

Ob rekah Aa, Dvina, Stohod, Zlota Lipa in Dnjestr živahno rusko artilerijsko delovanje.

Angleško poročilo o bitki pri Arrasu.

London, 10. aprila.

Boji se krepko nadaljujejo. Sovražni (nemški) protinapadi so ostali brezuspešni. Vjeli smo čez 11.000 mož, vpleni pa 100 topov in 163 strojnih pušk.

Brazilija proti Nemčiji?

Amsterdam, 10. aprila.

Iz Londona prihaja vest, ki jo prinašajo londonski listi iz mesta Rio de Janeiro (v Braziliji), da so diplomatske zveze med Brazilijo in Nemčijo pretrgane.

Odnos anstava ruske armade v Petrogradu.

List „Petit Parisien“ poroča:

K predsedniku petrograjskega vojaškega in delavskega izvršilnega odbora je dospelo odposlanstvo 2 častnikov in 5 vojakov s fronte ter ga vprašalo, zakaj petrogradski polki niso začasni vladi prisegli zvestobe. Predsednik je odgovoril, da se bo to kmalu zgodilo in da se bo revolucionarne petrograjske čete odposlalo na fronto. Odposlanstvo je zahtevalo, da mora vojni minister vsa povelja delavsko-vojaškega odbora odobriti, da se tako preprečijo razna nesprotujoča si povelja. Odposlanstvo je nato priobčilo poziv na petrogradsko delavstvo, da naj izvršuje vsa dela, ki so potrebna za brambo dežele. Izvršilnemu odboru delavcev in vojakov pa se še ni posrečilo, da bi spravil delavce nazaj v tovarne in da bi zopet vpeljal disciplino v vojašnice.

Revolucija v Odesi.

Balkanski poročevalec angleškega lista „Times“ poroča, da vlada v južnoruskem mestu Odesa revolucionarni odbor, v katerem so tudi odposlanci armade, mornarice in delavcev. Prejšnje občinske uradnike so odstavili in zaprli. Dijaki pravoslovnega vseučilišča so odstavili profesorje.

Parnik „Zrinski“ se na Donavi potopil.

Iz Budimpešte se poroča dne 11. aprila, da je pri kraju Teteny na Donavi parnik za prevažanje oseb „Zrinski“ trčil z nekim tovarnim parnikom. Prednji del ladje „Zrinski“ se je pričel v nekaterih minutah potopiti. Na njem je bilo 480 potnikov. Natančno število ponesrečenih se še ni moglo dognati.

Zavoljo sladkorja. Iz laškega okraja se nas vpraša: Meseca marca smo dobili na eno karto (9 osmin) samo 6 osmin kg sladkorja, torej 3 osminke premalo. V drugih krajih so dobili sladkor za vseh 9 osmin, zakaj je ravno v našem okraju taka razlika? — **Odgovor:** Kakor se nam poroča, si celjsko okrajno glavarstvo ni preskrbelo toliko sladkorja, da bi ljudje dobili istega za cele karte. Zavoljo tega se je delilo tudi samo 6 osmin kg na marčeve karte. Naj bi občine zahtevale od okrajnega glavarstva več sladkorja.

Zavoljo mlinov. Posestnik iz šentlenartskega okraja nam piše: Pred tremi tedni sem hodil na c. kr. okrajno glavarstvo v Maribor s pisano prošnjo in sem tudi ustmeno prosil, da smem dovoljeno množino svojega zrnja za mlenje na domačem mlinu zamleti za se in za svojo družino in sicer iz sledečih razlogov: Sem lastnik domačega mlina na eden tečaj na malem potoku z vodno silo. Če bi dovoljeno množino svojega zrnja za mlenje kam drugam peljal, bi imel občutno škodo. Zamudil bi namreč mnogo časa, plačati bi moral voznišča in tudi mlinarja. In se da, ko že dalje časa zavoljo prevelike vode pesniški mlinarji ne morejo mleti, bi bilo za me velike gospodarske važnosti, če bi si smel zamleti svoje žito na domačem mlinu. In tedaj se mi je v uradu c. kr. okrajnega glavarstva odgovorilo, da bom rešeno prošnjo dobil na dom, ker g. komisarja ni bilo doma. Pred 14 dnevi sem poslal drugo prošnjo na okrajno glavarstvo, ker sem v nujni potrebi. Nimam nič moke in brez nje ne morem opravljati nujno potrebnega spomladanskega dela po njivah. Priložil sem tudi karto za mlenje, potrjeno od župana. Do danes še nisem dobil prošnje rešene, tudi mlinske karte se mi ni vrnilo. Kaj mi je storiti? Če bi tudi zrnje kam drugam k mlinu spravil, bi hitro ne dobil zamleto, čakati pa ne morem. — **Odgovor:** Vprašali smo na c. kr. okrajnem glavarstvu in se nam je reklo, da se glasom namestniške odredbe z dne 14. septembra 1916 v krajih, kjer je dovolj kmetskih mlinov na razpolago, ne sme dati dovoljenja za mletje na domačih mlinih. Reklo se nam je, da vam je okrajno glavarstvo že odgovorilo in vam je prošnje odbilo. Poročevalec (okrajni žitni nadzornik) o mlinskih kartah na mariborskem okrajnem glavarstvu je nadučitelj na nemški šoli v Pobrežju pri Mariboru, g. Seidler. Svetujemo vam, da se obrnete na cesarsko namestnijo s prošnjo, da vam dovoli vaše zrnje zamleti na domačem mlinu. V prošnji navedite vse razloge, ki jih navajate v tem dopisu.

Zavoljo podpore. Vprašajo nas: Ali še ima mati po sinovi smrti pravico do vzdrževalnine? Imela je edinega sina, ki je padel na italijanski fronti že leta 1915, meseca oktobra. Mati je dobivala vsak dan 30 vinarjev podpore. Meseca avgusta 1916 pa je prosila za večjo podporo. Odgovor je dobila še le meseca decembra, da pol leta po sinovi smrti podpora odpade. Vem za mater, ki ima že leto dni mrtvega sina, pa ji še niso odvzeli podpore. Ali nimajo po vseh okrajih enakih postavnih predpisov glede podpor? — **Odgovor:** Po zakonu z dne 26. decembra 1912 bi imeli svojci padlih ali umrlih vojakov pravico do podpore samo še 6 mesecev po smrti padlega. Rajni cesar pa je z naredbom z dne 12. junija 1915 določil, da dobijo družine tistih vojakov, ki so padli v vojski ali pa so umrli vsled poškodb, ki so jih dobili v vojski, podporo, katero so dobivale doselej, tudi še naprej, akoravno je že preteklo 6 mesecev od smrti dotičnega vojaka. Mati naj torej takoj napravi prošnjo na ptujsko okr. vzdrževalno komisijo in se naj sklicuje na omenjeno cesarsko naredb.

Zavoljo dopusta. Piše se nam: Imam pet sinov pri vojakih in 30 oralov zemljišča. Sam se slab, pa bi rad prosil za enega svojega sina za spomladansko delo. Kam se naj obrnem? — **Odgovor:** Napravite prošnjo na poveljstvo stožnije, pri kateri vaš sin služi. V prošnji navedite vse tehtne razloge za dopust. Prošnjo dajte pri občini potrditi in jo pošljite vašemu sinu, da jo predloži pri raportu. Ako vam potrdi prošnjo tudi žandarmerija in okrajno glavarstvo, je še bolje.

Zavoljo broda čez Muro. Od Mure se nam piše: Zadnja velika povodenj jeseni leta 1916 je odnesla brod čez Muro, preko katerega vozi glavna cesta iz naše in več drugih občin na ono stran. Lastnik broda se je pred več leti zavezal, da bo brod vedno vzdrževal v dobrem stanju. Sedaj pa smo skoro že pol leta brez broda in ne moremo nikamor čez Muro, ne v mlin in ne po drugih nujnih gospodarskih opravkih. Občina je že večkrat prosila okrajno glavarstvo in cesarsko namestnijo za odpomoč, a še odgovora ne dobimo. Posestniki izgubimo izredno veliko časa, ko moramo voziti in hoditi po veljanskih ovinkih čez Muro. Kaj naj storimo, da pridemo spet do broda? — **Odgovor:** Ker je brod javno prometno sredstvo, mora občina lastnika broda naznani pri okrajnem glavarstvu ter zahtevati, da stori svojo dolžnost. Ako pa okrajno glavarstvo ne bo storilo ničesar, da se brod zopet upostavi, pa se obrnite z ekspresnim pismom na ministrstvo za javna dela na Dunaju.

Razne novice.

Pretna usoda kaznjencev v Sibiriji. S smrtjo grofa Kazimova, glavarja stare ruske Iemenitaš-

ke družine, ki je nedavno v starosti 80 let umrl v Petrogradu, je končana žalostna, ki je svoj čas v Rusiji povzročila veliko pozornosti. Leta 1862 je bil takrat 25letni grof Kazimov obsojen na dosmrtno delo v Sibiriji, češ, da je iz ljubosumnosti zahrbtno ustrelil svojega prijatelja kneza Dimitrija Dolgorukega. Kazimov, ki je bil častnik petrograjske garde in posestnik največjega premoženja Rusije, je bil izobčen iz armade in je 50 let živel kot kaznjenev v Sibiriji, v Tomsku, dokler ni pred 5 leti nek petrograjski delavec na smrtni postelji priznal, da je umoril kneza Dolgorukega, da maščuje svojo sestro, katero je knez zapeljal. Grof Kazimov se je vrnil v Petrograd, ni pa hotel zahtevati nazaj svojega družabnega stališča in svojega premoženja, živel je ločen od vseh ljudi kot pravi samotar.

Kdo je izumil vžigalice? V sedanjem času, ko igrajo tudi vžigalice precej vlogo že radi tega, ker so se v razmeroma kratkem času tako silno podražile, utegne zanimati, kdo je pravzaprav izumitelj vžigalice, kakoršnje so sedaj splošno v rabi. Leta 1835 je bil obsojen v šestmesečni zapor bavarski kemik F. Kamerer. Predstojnika kaznilnice je zaprosil, da mu dovoli v celici napraviti razne poizkuse s fosforjem, s fosforjevo kislino, z žveplom in z raznimi drugimi kemičnimi tvarinami. Dolej so bile v rabi vžigalice, ki so bile na koncu prevlečene z žveplom in ako si hotel napraviti ogenj, si moral to vžigalico vtakniti v steklenico, napolnjeno z azbestom, ta poslednji je pa moral biti namočen z žvepleno kislino. Predstojnik kaznilnice je Kamererju dovolil, da je smel delati razne poskuse in posrečilo se mu je izumiti vžigalice, kakoršnje so še sedaj v rabi. Kmalu nato so zgradili po vseh evropskih državah tovarne za izdelovanje vžigalic. Izumitelj vžigalic Kamerer pa je umrl v norišnici leta 1837.

Prorokovanje kmeta Mateja. V hrvatskih listih čitamo: V Srbiji so naši vojaki našli zapiske in spomine na čudnega kmetskega proroka Mateja iz vasi Kremne pri Užicah. Leta 1868 je napovedal ta kmet Matej javno na trgu v Užicah umor kneza Mihajla. Že drugi dan je dospela vest, da je bil dne 20. maja knez Mihajlo res umorjen. Aretirali so tudi kmeta Mateja, češ, da je moral vedeti za zaroto. Izkazalo pa se je, da je bil popolnoma nedolžen. V preiskavi je kmet Matej pravil tudi druge stvari, ki so jih zapisali v dokaz njegove abnormalnosti. Njegove besede pa so bile vendar toliko zanimive, da so kmeta Mateja poslali pozneje celo v Belgrad, kjer se je z njim razgovarjal sam kralj Milan. „Naslednik kneza Mihajla se bo oženil s kraljevske krono“ — je pripovedoval kmet Matej. Srbija se bo pod njim povečala in ojačila. Toda prvi kralj ne bo imel sreče, umrl bo v najlepši dobi, Imel bo sina jedinca, ki bo še bolj nesrečen. Umrl bo mlad, zelo mlad; ne bo mu še 30 let in zapustil ne bo nobenega potomca. (Kralj Aleksander.) Z njim umrje njegov rod. Obrenovičev ne bo več. V Srbiji bo zavladal drugi rod. (Karagjorgjevič.) Pa tudi ta ne bo vladal dolgo. Pridejo hudi notranji boji, pride strašna vojna in tuja sila bo zavladata v Srbiji. Nastali bodo strašni in nesrečni časi. Ljudje bodo prihajali h grobovom svojih prednikov in solznih oči bodo vzdihovali: „Oprite se grobovi, da tudi mi živi ležemo v vas! Blagor vam, ki ste umrli, da vam ni treba gledati muke in trpljenja našega.“ Toda po tem strašnem času se vrne mirno in srečno življenje, tako zadovoljno, da bodo ljudje pred grobovi svojih prednikov govorili: „Stanite, mrtvi, da živimo!“ — Ta čudni prorok kmet Matej je prorokoval leta 1868 celo telefon! Pravil je: „Kralj se bo posvetoval iz Belgrada s svojimi svetovalci v Negotinu, Nišu, Pirotu in Užicah.“ Vprašali so ga, ali misli, da telegrafčno? — Kmet Matej je odgovoril: „Ne. Razgovarjal se bo z njimi tako, kakor jaz govorim z vami.“ To njegovo prorokovanje so zapisali kot posebno jasn dokaz duševne zmudenosti.

Dopisi.

Maribor. Mesto je zopet dobilo precej krompirja. Karte za krompir se delijo od danes (četrtke) naprej v uradu za krušne karte v Elizabetni cesti št. 14. Prinesiti se mora družinski nakupovalni list.

Maribor. Pri prihodnjem razdeljevanju krušnih kart za mestno prebivalstvo in sicer v soboto, dne 14. aprila, bo treba oddati hišni seznam II. Veliko teh seznamov se še nahaja v uradni sobi za oddajo krušnih kart. Kdor želi dobiti polo za dobavo mesa po znižani ceni, naj si pride po hišni seznam II, da dobi polo za dobavo mesa po znižani ceni.

Slivnica pri Mariboru. Bralno društvo priredi na Belo nedeljo, dne 15. aprila, popoldne po večernicah igri „Ljudmila“ in „Krečmar pri zvitem regu.“ Čisti dobiček je v prid goriškim beguncem. K obilni udeležbi vabi odbor.

Št. Ilj v Slov. goricah. Na Belo nedeljo po večernicah bo imelo naše Bralno društvo občni zbor združen s podučnim govorom, igro »Dve materi« s petjem. Dobiček prireditve je namenjen za vojne pohabljenca. Vabimo sosede in domačine. — Naša župnija je poslala po potresu poškodovanim Brežičanom lep znesek 283 K; 181 K se je nabralo v cerkvi, 102 K pa je darovalo naše Bralno društvo.

Marija Snežna na Velki. V nedeljo, dne 18.

marca, smo spremili k zadnjemu počitku posestnico Marijo Križan, staro 57 let. Umrla je po tridnevni mučni bolezn, sprevidena s sv. zakramenti. Bila je vrla slovenska in katoliška gospodinja in mati. Zelo je ljubila tudi „Slovenskega Gospodarja.“ Zapustila je žalujočega moža in štiri otroke. Sin se nahaja na italijanskem bojišču, prišel je tudi na dopust, ali prepozno. Sveti blagi pokojnici večna luč!

Sv. Andraž v Slov. gor. Tukajšnje Katoliško slovensko izobraževalno društvo priredi na Belo nedeljo, dne 15. aprila, popoldne po večernicah, v soli gledališki predstavi. Vse domačine in sosede prav prijazno vabimo. Ker je čisti dobiček namenjen za potresu hudo prizadete prebivalce v Brežicah in okolici, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Vuzenica. Na velikonočno nedeljo smo pokopali Janeza Langbauer iz St. Vida. Zvesto in skrbno je opravljal službo mežnarja pri vuzeniški podružnici Matere božje na Kamnu nad 20 let. Naj mu Marija poplača njegov trud! — Na drugo nedeljo po Veliki noči, dne 22. aprila, je pri imenovani podružnici, ki je priljubljena božja pot, zopet sv. opravilo. Častilci Marijini, pridite v obilnem številu k Materi po tolažbo!

Celje. Višji davčni upravitelj g. Josip Kuss, stotnik pri tukajšnjem domobranskem dopolnilnem poveljstvu, je odlikovan za izvrstno delovanje v vojni službi s cesarsko pohvalo „Signum laudis.“

Podgrad v Istri. Veliko Slovencev-Štajercev je že odlikovanih, posebno tudi „Prlekov.“ Tukaj je bil odlikovan naš zavedni rojak iz gornjeradganskega okraja, g. Frančišek Golob, c. kr. voditelj tukajšnje orožniške postaje, s srebrnim zaslužnim križcem s krono, ker v tem kraju neumorno deluje v korist javnega reda. Torej zopet en „Prlek“ več.

„Slovenski Gospodar“ se lahko vsak dan naroči. Naročnina za celo leto 6 K, za pol leta 3 K in za četrt leta 1 K 50 v. Za vojake za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za četrt leta 1 K.

Novo šmarncice za l. 1917 pod imenom „Kraljica vic“ so ravno kar dotiskane v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Spisal jih je vlč. g. Pankracij Gregor, župnik pri Sv. Venčesu. Isti pisatelj je bil spisal šmarncice „Novi majnik“ za leto 1915, ki so bile tako zanimive, da so bile popolnoma razprodane v enem tednu in jih na stotine naročnikov niti več dobiti ni moglo. Letos se nam opisuje v šmarncih Marija kot Kraljica vic, ki kot dobra mati obrača vso svojo pozornost na trpeče duše v vicah. Res ni primernejšega predmeta za letošnji majnik, ko je Marija, Kraljica in Pomočnica vernih duš v vicah. Ni je skoraj hiše, ki bi ne objokovala smrti enega ali drugega svojih domačih, ki so žrtvovali v tej grozni vojski svoje življenje za stiskano domovino. Za svojega cesarja prelil je svojo kri ali dobri oče, ali pošteti sin, ali pa zvest prijatelj. Preselili so se v večnost. Domači žalujejo za njimi, dobri otroci objokujejo smrti dragega očeta, zveste žene tarnajo za svojimi možji, blage sestre prelivajo bridke solze za svojimi brati. Pa to žalovanje ne zadostuje. Ako smo padle junake res ljubili iz srca, potem jih ne smemo pozabiti, ko so se ločili od nas in še mogoče trpijo časne kazni v vicah. Hiteti jim moramo na pomoč s svojimi molitvami in dobrimi deli, priporočati jih moramo Mariji, Kraljici vic, da jim pride na pomoč in jih reši iz trpljenja v vicah ter preseli njihove duše v nebeško slavo. In letošnje šmarncice nam živo opisujejo vice in trpljenje v vicah ter Marijo, kot ljubeznivo mater in rešiteljico uvičanih duš! Zato so te šmarncice za krvavi vojni čas več kakor primerne in jih vsled tega vlč. gg. dušnim pastirjem in pobožnim vernikom toplo priporočamo. Ob koncu premišljevanj je še kratek dodatek, ki obsega eno sv. mašo za rajne, litanije za verne duše in razne druge molitve za rajne. Knjiga se naroča v tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Stane pa trdo vezana z rdečo obrezo kljub grozni draginji s poštnino vred samo K 2.60. V zlati obrezi se knjiga ne dobi.

Božičniška številka.

Trst, dne 4. aprila 1917. 77 71 80 51 64
Dunaj, dne 7. aprila 1917. 6 2 64 80 81

U VII 85/17-4

V imenu Njegovega Veličanstva cesarja!

C. Kr. okrajno sodišče v Mariboru, odd. VII, je vsled obožbe upravitelja državnega pravništva proti Ivanu Scherbinek, zaradi prestopka draženja v navzočnosti upravitelja državnega pravništva c. kr. avskultanta Alojzija Debeljaka kot javnega obtožitelja in obtoženke Ivane Scherbinek po danes opravljeni glavni raspravi na predlog javnega obtožitelja, naj se obtoženka obsodi, razsodilo: Obtoženka Ivana Scherbinek, rojena 14. aprila 1874, v Vrčicah, kat., samska posestniška hči v Vrčicah št. 12, dozdaj nezakazovana, je kriva, da je dne 28. novembra 1916 v Vrčicah od Franca Stelceja za kg namiznih jabelk sahtevala 1 K 04 v, torej izrabljaje po vojnem stanu povzročene izredne razmere zahtevala za neobhodno potrebščine očitno pretirano ceno. S tem je zakrivila prestopok po §: 18 ces. naredbes dne 21. 8. 1916, št. 261 d. z., ter se obsodi po navedenem postavnem določilu z uporabo §: 266 k. z. na 300 kron denarne globe, v slučaju neizterljivosti na 14 dni zapora in v smislu §: 369 k. p. r. na povrnitev stroškov k. p.

Ob enem se v smislu §: 25 navedene ces. naredbes odredi, da se ta sodba enkrat objavi v „Slovenskem Gospodarju“ in v „Marburger-Zeitung“ na stroške obtoženke ter javno nabije v občini Vrčice.

V Mariboru, dne 7. februarja 1917,

Božič I. r. Dr. Oswatitsch I. r. 312

Listnica uredništva.

Šeligo Lir 26, 10 Komp.: Prizrite se na dva braja. Eno pri obožbo pošljite na: K. u. k. Militärkommando, Gradec, drugo na: C. kr. namestnik grof Clary, Gradec. — Zakot: Pišite nam, kdaj in kateri uradnik vam je povedal, da si naj greste moko k Begu iskat. Bomo zadevo izročili poslancem. V mlinih vam lahko odzamejo samo, ako ste več zapeljali v mlin, kakor vam je dovoljeno na mlinški karti. Če se vam dela krivica, se pritožite v Brežice na glavarstvo in če ste tam odbiti v Gradec na namestništvo. Mesto ne sme nič rekvirirati, ampak samo glavarstvo. — Št. Andraž pri Velenju: Tak, se kajpada ne sme delati. Prizrite se na glavarstvo v Slov. Gradec.

Listnica upravnštva.

Ob sklepu uredništva smo dobili še celo vrsto inzeratov, zahval itd., katere pa pri najboljši volji tokrat ne moremo spraviti v list. Zadnji čas za sprejem inzeratov je v torek popoldne.

Mala naznanila.

Zakonski par išče primerne službe. Ponudbe na g. Ješovnik, Unter Vogau, p. Strass 301

Iščem malo sebo ali malo hišo, zraven malo njive za v najem. Pisma na Ješovnik, Unter Vogau, p. Strass. 302

Spretna trgovaška prodajalka, z močca slovenskega in nemškega jezika, ima lep rokopi, večja specializirane, manufakturne in železninarske stroke, želi svojo službo spremeniti, gre tudi z veseljem na deželo. Depisi se prosijo pod „Prodajalka št. 817“ na upravništvo Slov. Gospodarja.

Kupim

kislo zelje . . . . .

vinski kamen . . . . .

čebelni vosak . . . . .

vsako množino po najvišji ceni. Ako ima kdo večjo kvantiteto za oddati, prosim poročila, pridem tudi na dom blago prevzet. Se priporočam spoštovanjem: Jos. Serac, trg., Maribor, Tegethoffova ul. 57. 91

Proda se posestvo, ki obstoji iz lepoga zidanega poslopja, obokane hleve, blizu železnice in cerkve, v prav lepi legi, lep sadonosnik, blizu stanovanja je več njiv, ki so obsejane z žitom, lepa hosta blizu stanovanja in tudi lepi travniki. Redi se lahko par konj in štiri glave goveje živine. Posestvo leži tik železniške postaje Spod. Laze, pošta Sv. Duh — Loče pri Poljčanah. Več se izve pri g. Martinu Znidar v Sp. Lazah. 294

POZOR! POZOR!

Regener gummi-
podplati

so najboljše nadomestilo usnjatih podplatov, so nepremočljivi, ter trpežnejši kakor mnogi usnjeti podplati, v debelosti 5 m/m. Pripravno za boljše, kakor tudi za delavno obuvanje. Provozajo elastično hojo.

Cena: 1 par moških K 7-30 ženskih K 6-30 (Franko!)

Nadalje se vam priporoča jeklene nabilke za obuvanje, pripravno tudi za gamijeve podplate, ter se prihrani podplate s tem za 1 leto. Če si naroči to obenem s podplati, stane za 5 parov okoli K 5-50 franko. Pošilja se proti povzetju ali pa, da se pri krajšajo poštni stroški, denar naprej.

Se priporoča **J. PUČKO,** Hodoče, p. Ptuj. 314

Pozor!

Kupiti želi dobroobrabljene stelaže in prodajalno mizo. Velikost in cena naj se naznani na naslov: Josip Frenetič, trgovec v Landolu p. Hrašče pri Postojni. 316

Izborna stara dalmatinska vina

pošilja v vse pokrajine tvrdka:

F. CVITANIĆ, vdova, Maribor v sodih in steklenicah (v zabojčkih). Samo najboljšo blago. Za pristnost in izvoz vina se v vsakem oziru popolnoma jamči. Ta vina so posebno priporočljiva za bolnike, slabokrne in prebolele ter so od zdravnikov priporočana. Velika zaloga belega, rdečega in črnega vina. Cenj. odjemalci se opozarjamo, da po možnosti opošljejo lastno posodo in da si naročijo vino, dokler je še kaj zaloge. Vino namreč dobiva vsak dan višjo ceno.

Posebno se priporoča tvrdka cenj. občinstva v Mariboru in okolici. V steklenicah se oddaja vino po 1 l in 1 1/2 l.

F. CVITANIĆ vdova, Maribor, Šolska ulica št. 5. 315

Dobava umetnih gnojil.

Zveza gospodarskih zadrug za Štajersko, Gradec, Bismarckplatz št. 3, je sedaj v stanu svojim članom v najkrajšem času, dokler bo kaj zaloge oddajati iz svojih skladišč v Eggenbergu pri Gradcu in v Ljubnem umetnih gnojil od 100 kg naprej:

- 1. fosforna gnojila:** Tomaževa žindra, kostna moka in mogoče tudi koščena moka s superfosfatom.
- 2. dušičnata gnojila:** moka iz rogov, žveplenenokisli amonjak.
- 3. kaljiva gnojila:** kajnil.

Zveza poziva vse člane, naj takoj naročijo potrebne umetne gnojil in sicer čim prej potom svoje kmetijske podružnice, posojilnico ali kmetijsko zadrugo katere zbirajo naročila in jih pošiljajo Zvezi v Gradec.

313

MALA NAZVANILA.

Ena beseda stane 5 vinarjev, petivtrsta 18 vin. Mrtvačka označila in akvsle vsaka petivtrsta 24 v. Izjave in Poslano 86 vinarjev. Za vsakratno objavo snaten popust. Inzerati se sprejemajo le proti predplačilu. Zadnji čas za sprejemanje inzeratov torek opoldne.

Viničarja

In delavce za vinogradna dela sprejme Jakob Vrečko, Maribor, Melje 10. 282

Mala Lencica

od Svetega Boga. Primerna knjišica za prvoobhajance. Stane 50 v in se dobi v tiskarni sv. Cirila.

Hiša na Teznu pri Mariboru, novozidana s štirimi stanovanji, velika klet, studenec in lep vrt. Cena 9000 K. Jožef Nekrep, Maribor, Mozartova ulica 59. 248

Želim kupiti posestvo od 8-14 oralov z gozdom vred na ravnini blizu okrajne ceste. Ponudbe se naj pošljejo na: Andreja Bassa, Lugač, pošta Cmurek. Štaj. 250

Iščem konjskega hlapca. Oglasi se naj pri gosp. županu v Framu. Plačilo po dogovoru. 249

Več panjev čebel kupi ali vzame v rejo H. Likar. Blanca pri Sevnici. 245

Srednje tehek konj in breja krava sta na prodaj v Celju, Gaberje št. 21. 244

Prodaj svojo pristavo v Rošpahu pri Mariboru. Sadonosnik in travnik na pobočju hriba. Zraste 3 do 4 vagone živinske krme. Na posestvu so tudi primerna gospodarska poslopja. Posestvo je kakor nalašč za dobičkonosno mlekarstvo in je v neposredni bližini Maribora. Več se poizve pri posestniku Francu Smedej, Auhberg, občina Rošpach pri Mariboru, župnija Kamnica. 289

Osebe, ki imajo s kmetstvom dobro znanje, skrim ljudstvom dobri službo s plačo, provizijo in dijatami. Dopisni generalno zastopstvo družbe „Kosmos“, Gradec, Jakomini trg št. 11.

Redka prilika!

Radi preselitve 250 komadov lepih razglednic, namesto K 20—sedaj samo K 10—franko pošilja, dokler kaj zaloga: H. Sapira, okrajna hiša Galanta št. 110, Ogrsko. 191

Zanesljiv kočijaž, (je lahko tudi čez 50 let star) se sprejme na dobrem zasebnem in stalnem mestu. Plača K 160.— s prostim stanovanjem. Ponudbe pod „kočijaž št. 206“ na upravnistvo Slov. Gosp. v Mariboru.

Majer z 2 ali 3 delavskimi močmi se sprejme. Vpraša se v Mariboru, Gartengasse 12.

Glasovir, ki je še dobro ohranjen, želim kupiti. Kdor ga ima na prodaj, naj mi naznani. Rozman Anton, organist, št. 11j v Slov. goricah. 219

Kislo zelje in repo

kupuje M. Berdajs, Maribor, Sečijin trg. 197

„Solzna Avstrija“

Dve novi pesmi v trajni spomin: 1. „Z Bogom zvonovi!“ in 2. „Romarska Marijina“ stane vsaka s pošto vred 2 v. in, torej obe 60 vin. Knjiga pod naslovom „Solzna Avstrija“ s 26 bojnimi pesmimi je še tudi za eno krono in 40 vin. na razpolago. Kdor je še nima, naj si jo takej naroči. Znesek se lahko pošlje v neporabljenih pošt-nih znakah ali pa v denarju. Na brezplačna naročila se ne morem ozirati. Naročuje se pri Matiju Belec pri Sv. Bolfanku v Slov. goricah via Ptaj Štajersko.

Konjak

Pri slabostih vzled starosti in težavah v želodcu je konjak odlična (dostiliran) iz starega vina že več stoletij znan kot najboljšo sredstvo za dolgo življenje in ojačenje. Pošilja se steklenice, ki vsebujejo 4 pollitre 12 let starega konjskega franka za 40 kron. Sretnega konjskega, čudnodobro uspevajoče sredstvo za vdrjenje pri trgcaju v steklenih 4 pol-litrskih steklenicah 82 K. Prodaje se tudi vino od 56 litrov naprej. Edeh risling in rdeči burgundec št. 8 K. 60 v. Benedikt Merli, veleposelstnik Grad Golič pri Kosoficah, Štajersko. 1 Kienr.

8 vinarjev

stane poštna dopisnica, s katero lahko dobiš na zahtevo maj glasni cenik s novo slikovito vsebino in poštno priložnostjo.

Prva tovarna ur Ivan Konrad, a. l. k. dvorni depavatelj v Brzki 801 na Ogrskem.

Nikelasta ankarska K 6-20, 6-20, 9-50, starosrebrna-kovinska remont. ura K 8, s švicarskim kolešjem K 8-25, vojna spominska ura K 10, radnuha špana ura K 18, niklata budilka K 7, stenska ura K 5-20. Za vsako uro izdelava pisemno jamstvo. Pošilja se proti povzetju. Noben risling! Zamenjava dovoljena ali denar nazaj. 1 Da

Učena poštenih staršev, (ne pod 14 let starega), pridnega, ki ima veselje do trgovine, sprejme takej trgovca J. Traun, Ptujška gora. Ponudbe se naj pošljejo v Celje, Gosposka ulica 32 Ivsn Traun. 204

Viničarja.

in delavce za vinogradna dela. Reši si lahko tudi svojo kravo. Če pa je priden za delo, si lahko tudi dve živinčeti redi. Pogodba po dogovoru. Josip Čeh v Studencih pri Mariboru št. 7. V kratkem pridem na Kokolanjšak št. 25 kjer posestvo leži. 288

Enonadstropna hiša z vrtom se prodaj. Vpraša se pri lastniku v Studencih pri Mariboru, Šolska ulica št. 9. 285

Kupim KISLO ZELJE

vsako množino po najvišji ceni. Ake ima kdo kaj za oddati, prosim poročila, pridem tudi sam na dom prevzet. Se priporočam spoštovanjem Jos. Seroc, trgovec Maribor, Tegethof-ova ulica. 288

Služba organista in cerkovnika je v Ribnici nad Mariborom raspisana do 15. aprila. 287

Na prodaj ima lepega deteljnega semena: Jože Koločnik, Romnik, p. Maribor. 289

Malo posestvo z enim oralom zemlje in malo poseleje se prodaj za 1000 kron 5. minut od cerkve Sv. Jurij ob južni železnici. Kdor želi ku iti, naj vpraša Alois Lurič restavraciji Slovenski Bistrici. 279

Veliko posestvo

na prodaj, oddaljeno 1 ure 15 minut od trga Velenje. Obstoji iz 80 oralov v lepega smrekovega gozda, 40 oralov njiv in travnikov, 1 1/2 oralov vinograda n z dveh hiš, hleva (guma), kozelca, svinjaka, kovačnice, kleti in velike nove žage. Redi se po 25 glav goveje živine, 50 ovc in več konjev. Pridela se po 20 polovnjakov sadjeva. Cena 100.000 K. Več pove g. Gerjan v Stari vasi, p. Velenje Sp. Štajersko. 290

STANOVANJE

v Mariboru soba in kuhinja, se takoj vz me v najem za 3 osebe in sicer v kaki mirni hiši. Ponudbe pod „Stalna stranka na upravnistvo Slov. Gosp.“. 270

V okolici Slov. Grada

iščem malo posestvo v izmeri 2 do 10 oralov ali malo večje. Ne predalec od ceste in ne p več od daljeno od mesta. Teodor Zdravsky, Tegethof-ova ul. 57, Maribor. 27

Zabojčki

za vojno-poštne pošiljave se dobijo pri Ferd. Kaufmann, špecer. trgovina, Maribor, Glavnitrg. 268

Viničar

s kolikor mogoče mnogimi delavskimi silami se unjo išče. Poleg lepe plače in daine mnogo njiv in zelenjadni vrt Dobi tudi mleko od 2 krav. Rihard Ogrisev, Maribor, Langergasse. 267

Majer

2 starejša šlojeka se sprejmeta za vinogradno delo in nadzorstvo; večja dela se opravi o z dninarji. Mesečna plača. FRANC GERT, me-dičar v Mariboru. 269

Dobičkonosno posestvo s hišo,

v najbližji mariborski okolici z lepim sadnim in zelenjavnim vrtom se prodaj. Vpraša se pri Franc Selinšek, Maribor, Lutherg. 8. 270

Vinogradno posestvo

v Grušovi pri Mariboru, obstoječe iz okrog 1 1/2 oralov vinograda, 6 1/2 oralov zemljišča za vinograd; 1 oral njive, vrt, sadno drevje, velika kat, preča, hlevi in 3 stanovanja za viničarje. Cena 18.000 K. Naslov v upravnistvu „Slov. Gospodarja“ pod „Vinogradno posestvo št. 271“.

Rafija

in vseh vrst SEHENA se dobijo pri trgovcu Ivanu Sirk, Maribor, Glavnitrg. 260

Malo posestvo na prodaj; 2 sobi, kuhinja, svinjski hlevi, lep vrt in njiva. Se go ceni prodaj. Osem ti-soč K. Frauštadnerstr. šte. 64. Pobrežje pri Mariboru. 261

Jurij Juteršnik sobni slikar in pleskar v MARIBORU

se priporoča slavemu občinstvu, da mi poveri vsa dela moje stroke. Izvršujem jih v vseh slogih, slikam sobe, trgovine, dvorane, fasade itd. po nizki ceni. 263

Kupiti želim manjše posestvo s hišo

in gospodarskim poslopjem v lepi leci, blizu mesta ali trga, ali v večjem okraju in ne daleč od železnice, za gotovo plačilo. Ponudbe na naslov: Ivan Petan, Rogaška Slatina. 272

Hiša, enonadstropna, 2 minuti od Glavnega trga je za 11.000 K na prodaj, proti lahkim plačilnim pogojem. Naslov: Selinšek, Luthergasse 9, Maribor. 809

Učena za slikarsko in pleskarsko obrt se takoj sprejme pri Jakobu Wengust, slikar in pleskar Špitalska ulica št. 10 v Celju. 808

Okrajni šolski svet Maribor, Slov. Bistrica, Sv. Lenart v Slov. gor. ad št. 236/pržs.-1917.

Maribor, dne 23. marca 1917. Šolarske kuhinje v polit. okraju Maribor.

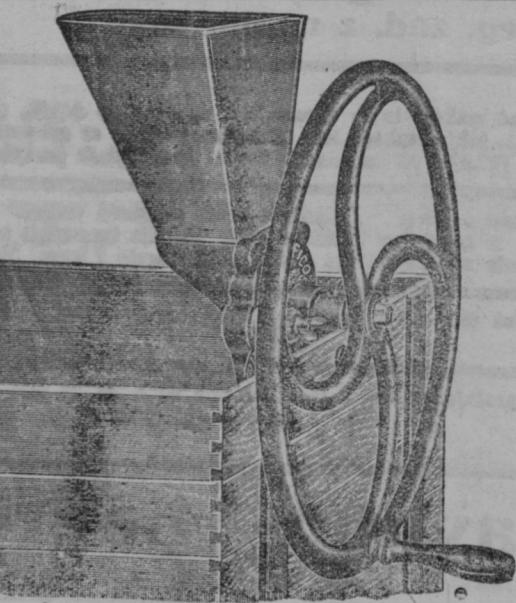
Polit. okraj Maribor s 63 javnimi ljudskimi ima tačas 46 šolarskih kuhinj. Kuhalo se bode vobče, ako ne nastopi prehuda omejitev živil, do konca aprila. Na 7 solah traja ta oskrba otrok skozi celo leto.

Začasno ustanovljenih je 19, trajno ustanovljenih 27 šolarskih kuhinj.

Obratni stroški vseh teh šolarskih kuhinj znašajo razun darov na živilih približno 19.000 K na leto.

Vsem dobrotnikom in pospeševalcem te akcije, osobito tudi okrajnemu odboru Maribor in vladnemu zastopniku za okrajni odbor Slov. Bistrica kakor tudi občinski hranilnici Maribor, bodi s tem izrečena najtoplejša zahvala.

Speda vendar k raznovrstnim nalogam, kojih rešitev ravne sedanje razmere nujno zahtevajo, po sebna skrb za šolsko mladino, ko so nje očetje večinoma pod crozjem in ki zategadelj ima polno pravico do večjega var tva vs h domoljubov

Automatična mišnica

za podgane 5 K 80 v., za miši 4 K. V eni noči se uslovi po 40 miši.

Nobeno vreme ne vpliva in se same uredijo. Lovilnica za kuhinjske žuželke „Rapid“ polovi na tisoče žuželk v eni noči, K 3-70. Povzod najboljši uspehi. Mnogo pohvalnih pisem. Se pošilja proti povzetju. Poština 80 v. Razpošiljalnica Tintner, Dunaj III./72. Neuburggasse št. 26. (1 Laszlo).

Gostilna v Mariboru

na lepem prostoru v sredi mesta se takoj prodaj. Lep vrt, gospodarska poslopja s hlevom. Cena 46.000 kron. Pisemne ponudbe na upravnistvo pod „gostilna v Mariboru šte. 157.“

Odrezane konjske repe,

dolge ali kratke, vsako množino kupi po najboljših cenah R. Irgl, Gradec, Keplerstrasse št. 57. 805

Za 50.000 K

se prodaj nadstropna hiša s poslopjem na dverstih vred v najboljši prometni ulici v Mariboru, za vsako obrt pripravna, samo nekaj minut od Glavnega kolodvora oddaljena. Vpraša se v upravnistvu Slov. Gospodarja pod „Hiša v Mariboru 806“.

Dobra kuharica izurjena v vsakem delu želi nastopiti službo najraje v večjem župnišču. Naslov v upravnistvu. 807

Kocke za juho

najfinejše vrste 4 5 vin. 1000 kosov . . . K 19— takozv. kocke za juho za 6 vin. 1000 kosov . . . K 32— guljažev kocke 6 v., 1000 kom. K 28—

Pošilja se proti povzetju proti plačilu poštine 1 K 22 vin. za 1000 kock. M. MANDIÖH, Trst. 304

„Usnjehran“

je najboljšo postavno zavarovano sredstvo za ohranitev dragih podplatov. Sredstvo je preiskušeno, utrdi podplate, podvoji njihovo trpežnost ter učinkuje izborno proti vremenskemu uplivu. Zatorej velik prihranek. Za dva para podplatov zadostuje ena steklenica. Prosto poštnine pošilja dve steklenici za 4 K. (Denar naprej). R. Starovašnik, Konjice, Štajersko. Trgovci in preprodajalci dobe popust. 129

„Panorama-International“

Maribor, Grajski trg šte. 3, sraven gostilne „k črnemu orlu“ se priporoča na obilen obisk. Odprto cel dan. Vstopnina 80 v, otroci 20 v. Predstava traja 25 minut. Vojni dogodki iz vseh bojišč, pokrajine vseh dežel celega sveta v naravni velikosti, slikovite in resnične. Za malo denarja in malo izgubo časa se vidi mnogo zanimivosti celega sveta. Kdor si enkrat ogleda „Panorama“, pride sopen, ker se vedno nove predstave.

Nobenega zobobola več.

Nobenih noči brez spanja. Sredstvo „Fides“ zmanjšuje bol pri vodlih zobovih, kakor tudi pri najbolj trdovratnem, revmatičnem zobobolu, kjer se še vsa druga sredstva bila zaman. Ako ni uspeha, se pošlje nazaj. Cena K 1-50, 3 škatlice K 4— — Nobenega kama na zobovih več! Sreznobelo zobovje se doseže s sredstvom „Xirisova voda za zobe.“ Takojšni uspeh. Cena 2 K; 3 steklenice K 5. Kemezy, Košice (Kaschau), I. Postfach 12/Z 90, Ogrsko. 2 H. Sch.

Velika izbira vseh čevljarskih izdelkov

posebno lesenih čevljev. Zunanja naročila se takoj izvedejo. Štefan Strašek, čevljarska delavnica in največja zaloga čevljev, Celje, Schmiedgasse 3. 184

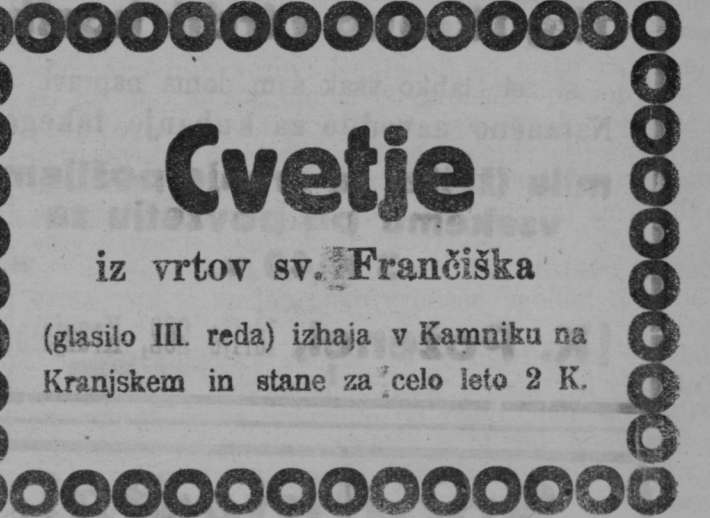
Odpadki podplatov,

lepi koščki, 1 kg K 6.—, od 5 kg naprej pošilja po povzetju dokler kaj zaloga. Lederverwertung, Gradec, Zimmerplatzg. 1.

Naročajte, priporočajte, podpirajte v prvi vrsti svoj list v Novem mestu

Dolenjske Novice

vsi dolenjski rojaki, ki živite na zelenem Štajerskem. Naprej plačana letna naročnina 3 krone.

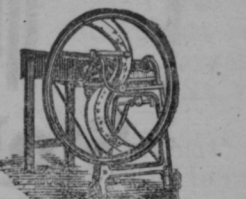

Cvetje iz vrtov sv. Frančiška

(glasilo III. reda) izhaja v Kamniku na Kranjskem in stane za celo leto 2 K.

P. n. gospodom kmetovalcem KMETIJSKE STROJE

kakor: pluge, brane, kultivatorje, sejalne in kosilne stroje, stroje za obračanje sena, grablje, vitle, bencinove in plinovne motorje, mlatilnice za ročni in pogon s silo, slamo-reznice, reporeznice, drobilne mline, parilne kotle, grozdne in sočivne preše in mline, naprave za vodnjake itd. — Priporočam nujne nabave, ker bo v kmetijskih strojih pozneje najbrž pomanjkanje. — Izdelki prvovrstni. — Poset za reflektanta brez stroškov - poštna dopisnica zadostuje. Priporočam se z odličnim spoštovanjem Ivan Hajný, Maribor n. D. Kokošinekova ulica 32.

Semena

zanesljivo kaljiva kupujte samo pri tvrdki
Ivan Ravnikar - Celje.

Na primer: deteljno seme, peso Mamut, rdečo in rumeno, različne travno seme, vrtno in cvetlično po najnižjih dnevnih cenah.

Kislo zelje, belo repo,

kupuje trgovina Poš.
Maribor, Koroška cesta 20.

Kostanjev les

od 1 m dolgosti, 10 cm debelosti naprej, klan ali v deblih, vsake debelosti, kupi po najvišji cenii tvrdka:
J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije c 13.

Kapljice za svinje.

Cena 1 steklenice je K 1-20. O dobrem učinku vanju teh kapljic imam mnoge priznanih in po hvalnih pisem. **F. Prull**, mestna lekarna „pri s. kr. oriu“ Maribor, Glavni trg št. 15.

Zahvala.

Nisem verjel, da bi te kapljice kaj pomagale. Sedaj ko sem se prepričal, da res pomagajo, vam izrekam lepo hvalo ter pripravam te zdravilo vsem svinjerejcam. Prosim, pošljite mi spet nekaj takih kapljic za rdečico in slon hitro kakor morete v steklenici. E. Gredar, Ivan Akorjanc.

Gredar's vas, dne 6. avgusta 1916.

Seno in slamo

kupuje Zadruga v Račah.

Gonilne jermene

takoj razpošilja Kattner 8 Co., Gradec 46.
Brzojavni naslov »Gigant«, Gradec. 1 Kiar.

Milo (žajfa) za pranje

1kg 1krono v trdih kosih

si zel lahko vsak sam doma napravi.
Natančno navodilo za kuhanje takega mila (žajfe) za pranje pošljem vsakemu po povzetju za

3 K, 40 v.

K. Poženel, Idrija 262, Kranjska.

Tesarski mojster in podjetnik

Jožef Nekrep,

Maribor, Mozart-ova ulica št. 59,
se priporoča cenj. občinstvu na deželi in v mestu za vsakovrstna dela.
Telefon št. 15/VIII., Maribor.

Vsako množino vreč

kupi veletrgovina

Anton Kolenc, Celje.

Čevlji

z lesenimi podplati,

najboljše kakovosti, okovani, znotraj obloženi s kožuhovino.

Št. 26-28	K 14.-
" 29-34	K 17.-
" 35-38	K 20.-
" 39-41	K 23.-
" 42-46	K 26.-

Posiljanje po pošti. Povzetje. Zamenjava dovoljena. Poštnina in stroški pošiljanja do 5 kg 1 K 40 v

M. Schram, Maribor ob D.
GOSPOSKA ULICA.

MUZEJ

Slov. zgodovinskega društva,
Maribor, Koroška cesta 10.
Darujte zanj vse zgodovinsko važne predmete, osobito vojne spomine.

Sijajna bodočnost

je zagotovljena novim srečkam avstr. Rdečega križa in turškim srečkam! Nakup teh izbornih srečk pomenja najpomembnejši način varčevanja in prinese v srečnem slučaju

veliko bogastvo!

Srečke imajo trajno denarno vrednost in mora vsaka zadeti. Svota vsakoletnih glavnih dobitkov znaša čez

dva milijona kron!

Pogoji za nakup teh srečk so tako ugodni, da si jih zamore vsakdo z lahkoto nabaviti. — Zahtevajte brezplačno pojasnilo!

Srečkovno zastopstvo 16, Ljubljana.

V Krapinskih

se zdravijo osebe, ki trpijo na protinu, trganju in na bolezni Ischias.

v toplicah (Hrvatsko) Pojasnila in načrti zastoj. (15 Kiar.)

Vabilo

na

deseti redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice v Središču

registrovana zadruga z omejeno zavezo,

ki se ima vršiti na belo nelelo, dne 15. aprila 1917 ob 2 uri popoldne v posojilniškem prostoru

s sledečim sporedom:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Potrjena računa za leto 1916 in razdelitev čistega dobička.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev dveh članov načelstva.
5. Volitev nadzorstva.
6. Slučajnosti.

Ako bi ne bili sklepni se vrši eno uro pozneje drugi občni zbor, ki je sklepen brez ozira na število pričujočih ali zastopanih društvenikov.

J. Klemenčič.

J. Šinko. 312

Trsje na prodaj.

Graščina Pog'et (pošta Sv. Duh — Loče) ima na prodaj 10.000 cepljenih trt i s. zlahtnina (Gut-edel), laški rizling črnina in muškadni silvanec. Podlaga vsem Göthe Nr. 9.

308

Franc Pošek, grašak.

Kmetijska zadruga v Račah kupuje okrogel in tesa les.

Zahvala.

Za mnogobrojne izkaze sočutja po odem smrti našega ljubega očeta, gospo. ja

Martina Stranjšak,

posestnika na Giblni,

za mnogoštevilno spremstvo pri pogrebu se vsem zahvalujemo iskreno!

Posebno zahvalo izrekam veleč. gos. M. Halič, župniku pri Sv. Barbari pri Mariboru, velečast. domačima duš. nima pastirjema in veteranskemu društvu.

Sv. Andraž v Slov. gor., dne 20. marca 1917.

310

Žaljuča rodbina Stranjšak.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru

reg. zad. z neom. zav.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obravnavajo: navadno po 4%, pri izrednih okoliščinah po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo 1. junija in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se oddajo kot gotovo denar, ne da bi se njih obveznostje kaj zmanjšala.

Posojila se dajajo

na vsako leto in do 1. junija vsakega leta. Posojila se dajajo po 4%, pri izrednih okoliščinah po 4 1/2%. Posojila se dajajo po 4%, pri izrednih okoliščinah po 4 1/2%. Posojila se dajajo po 4%, pri izrednih okoliščinah po 4 1/2%.

Uradne ure

so vsako leto in do 1. junija vsakega leta. Uradne ure so vsako leto in do 1. junija vsakega leta.

Pojasnila se dajajo

in prednje prejemanje vseh delavskih od 1. do 15. ure dopoldne in od 1. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiravnice.

Stolna ulica 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo.)